Toimetus:
Pikk tänaw nr. 58, Tallinnas.
Könetunnid kella 10—12.
Peatoimetaja telefon nr. 82
Päewauudiste osakond „ 3-09
Kaugeköned „ 1-55
Toimetuse üldine „ 23-75
Öösine walwe t. 16 peale . 13-81.
Trükikoda „ 6-67
Telefonid erakorterites:
Peatoimetajal nr. 303-77
Päewauudiste osak. juh. „ 13-81
Arijuhil „ 4-61

WABA MAA

Peatoimetaja Ed. Laaman.

Üksiknumber 5 senti.
Tellimise hind:
1 kuu postiga 1 kr. 50 s.
2 kuud „ 3 „ — „
3 „ „ 3 „ 70 „
4 „ „ 4 „ 90 „
5 „ „ 6 „ 10 „
6 „ „ 7 „ 80 „
Wällismaale 4 kr. kuus.
Aadressi muutmine 25 senti.
Tellimisi wötawad wastu Eestis kõik postkontorid ja lehetellimiste wastuwötjad.

Kontor kuulutuste ja tellimiste äraandmiseks Pikk tn. 54 (wastu Olewiste kirikut). Telefon 3-40. Awatud kella 8—5.
Arijuhatus (tel. 3-53) ja arweosakond (tel. 3-40). Pikk tän. nr. 54-56, teisel korral. Arijuhi könetunnid kella 10—12 e.l.
Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.

Hinnata laasandeid:
Piltidega nädalleht „Esmaspäew" — iga esmaspäew ja ärarebitaw wärwitrükis seinakalender.
Tarwitamata käsikirju ilma sellekohase soowita alal ei hoita.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Waba Maa" Tallinnas.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste külgedel 5 senti mm. ühel weerul, lehe eesotsas 10 senti, tekstis: kuulutustekirjadega 12 senti ja tekstikirjaga 15 senti mm. Kohaotsimised — poole hinnaga.
Kuulutused ära anda kella 12-ni ilmumise eelpäewal.

Nr. 122 (3752). Neljapäewal, 28. mail 1931. a. 14. aastakäik.

Wene allweelaew hukkus Soome lahes.

Punalaewastiku manööwritel wee alla sukeldunud paat ei ilmunud enam pinnale.

Allweepaadil oli 35-hingeline meeskond.

Moskwa, 26. mail. Nõukogude Liidu allweepaat nr. 9 laskus möödunud reedel Soome lahes harjutusi tehes wee alla ja ei ole festfaadik enam weepinnale ilmunud. Õnnetusest teatas teine manööwerdaw allweepaat. Saadeti wälja kaks lennukit. Need nägid weepinnal õlilaike. Seepeale saadeti wälja abilaewad, kes algasid kohe katseid allweepaadi töstmiseks. Päästetööd on aga wäga raskendatud, sest meri on seal kohal 80 kuni 100 meetrit sügaw.

Õnnetus sündis 22. mai hommikul kell 4. Allweepaadil, mis kadunud, oli 35 meest.

Helsingi, 27. mail. „Helsingin Sanomate" kaastööline käis eile lennumasinal Soome lahel uurimas Nõuk. Wene sõjalaewu. Selgus, et Soome lahel wiibiwad praegu peale mõne suurema sõjalaewa kaks tugewat jäämurdjat, kolm suuremat ja kaks wähemat traalerit. Laewad asusid wiis kuni kuus kilomeetrit lõunapool Arensgrundi. Lennuparaat tegi tiiru üle wene laewade; kui ta tahtis teist korda tagasi pöörata, hakkasid sõjalaewad wälja laskma kattesuitsu, et takistada pildistamist ülewalt aeroplaanilt. Ajakirjanik sai siiski teha mõned õnnestunud üleswõtted ja joonistused.

Wene laewastiku manööwrid Soome lahel algasid juba enne pühi. Helsingist on saadud nüüd teateid, et 22. mail on Soome lahel uppunud üks suurem nõukogude allweelaew nr. 9, mis kuulub Baltimere laewastikku. Hukkumispaigal olewat 69 jalga wett. Allweelaewa hukkumise järele olewat katkestatud laewastiku manööwrid ja praegu Soome lahes wiibiwad sõjalaewad kui ka traalerid ja jäämurdjad katsuwat leida hukkunud laewa jäänuseid. Õnnetusepaigale on saadetud ka wene sõjalennukeid.

Esimesel ja teisel pühal Soome saarestiku ja Helsingi kohal lennanud aeroplaanide asjus kinnitawad soome sõjawäelased nüüd ametlikult, et need kindlasti on kuulunud Nõukogude Wenele.

Suurt kuulipildujatega ja kolme mootoriga warustatud halli lennukit on nähtud reisijateaurikult „Expressilt."

Tiibadel on hästi märgatawad olnud wiieharalised tähed. Soome saarestikus lennanud aeroplaanidelt on tehtud päewapiltlisi üleswõtteid

Helsingist teatatakse weel: Ajakirjanikkude lennuk tiirles sõjalaewa kohal 400 meetri ja muude laewade kohal 300 meetri kõrgusel. Kõigist laewadest tehti päewapiltlikke üleswõtteid. Lahingulaewa dekil ei nähtud esimesel ringlennul ühtki inimest. Teise ringlennu ajal oli neid kogunenud rohkesti. Katsuti laewa peita udupilwedesse, mis aga ei õnnestunud. Weel hilja õhtul seisis Wene laewastik „Arensgrundi" juures. „Uusi Suomi" teatab, et Wene sõjalaew on teinud teisipäewal ka laskeharjutusi.

*

Tallinna-Helsingi wahel ühendust pidawa „Aero" lennukini lendurid jutustawad, et Soome lahes seiswad Wene laewad teewad praegu traalimistöid, otsides hukkunud allweepaati.

Kesknädala hommikul oli näha Soome lahes, Arensgrundi tulelaewast umbes 6—7 kilomeetrit lõuna-lääne poole, seega Tallinna-Helsingi laewatee läheduses, seitset Wene laewa, neist olnud kaks sõjalaewad, teised traalerid.

Saksa manitsus Soomele ja Wenele.

Berliin, 26. mail. „Berliner Tageblatt", arutades Soome ja Wenemaa wahel walitsewat pinewust, manitseb mõlemaid riike mõistlikkusele. Seisukord olewat praegu niisugune, et seda ei wõidawat tähele panemata jätta. Mõlemad pooled pidawat hoiduma esitamast nõudmisi, mis wõiksid pinewust weel rohkem suurendada.

Petserimaal pussitati mees surnuks.

Skarjatinas pekseti pulmapeoline wigaseks. — Neli rewolwrikuuli raudteewahile.

(Meie kirjasaatjalt traaditeel.)

Narwa, 27. mail. Teisel pühal peeti Skarjatina wallas, Omuti külas kohaliku elaniku Iwan Marodini pulmi. Seal wiibis külalisena ka sama küla elanik Witali Sugin, 19 a. w. Noormees oli tugewasti joobnuna jäänud pulmamaja lähedale wälja magama. Öösel umbes kella 11 paiku tunginud Suginile kallale kolm samast külast pärit noormeest — Iwan Rasumow, Iwan Iljukow ja Nikolai Kaljuhining hakanud Suginit kaigastega peksma. Selle tagajärjel kaotanud Sugin meelemärkuse. Teadmuse juurde tagasi tulles leidnud Sugin end rukkipõllult maast. Suuri waewu saanud noormees koju minna. Kolmandal suwistepühal toimetati ta aurikul Narwa, kus rawilasse paigutati. Arstlisel ülewaatusel selgus, et Sugin on rängalt saanud peksa. Arst tunnistas haawad raskeks ja elukärdetawateks. Mis peksu põhjuseks oli, seda selgitatakse.

Petseri, 27. mail. Senno wallas, Wiski külas peeti 25 mail, teisel suwistepühal suurem guljänse, mille kestusel tuli ette suurem pussitamine. Wassili Andrei poeg Leshin löi pussiga raskeid haawu wennastele Wassili ja Andrei Mironowitele. Wennad wiidi Petseri maarawilasse, kus Wassili Mironow surri raskete haawade tagajärjel, kuna Aleksei M. omab weel wäheseid eluloootusi.

Teadmata millest, tekkis guljänjel Wassili Leshini ja Wassili Krutshkowi wahel tüli. See läks peagi rüüsemiseks. Aleksei Mironow läks tülitsejaid lahutama. See ei meeldinud Leshinile, ta haaras pussi ja löi M. Mironowile kaks haawa — kergema selga ja raskema kõhtu. Saadud löökidest nõrgestatuna langes M. Mironow maha. Leshin tahtis talle weel pussiga lüüa, kuid sellest takistas teda keegi pealtwaataja, kes Leshinile paekiwi tükiga löi pähe. Leshini tähelepanu pöördus nüüd Tshershnewile, lööjale, kes põgenes, kuna Mironowit läks korda selle tõttu päästa pussitaja käest.

Leshin kandis ka wiha Wassili Mironowi wastu, kes puhkas wiinaund kellegi Spirkowi majas. Leshin tormas sinna sisse ja hakkas pikema jututa wast uuesti wirgunud, kuid weel tugewa alkoholi auru all olewat Mironowit pussitama, kes sai neli haawa — kopsu, kõhtu, selgroogu ja jalga. Peatselt toimetati mõlemad Mironowid Petseri rawilasse, kus Wassili Mironow eile suri. Leshin wõeti wahi alla. Wassili Mironow oli 24, wend Aleksei 19 ja lööja Leshin 23 aastat wana.

Narwa, 27. mail. Esimese suwistepühja õhtul lasi Soldino jaama lähedal raudteewaht Johannes Käärti peale neli lasku rewolwrist Soldino walla elanik Karl Wälja. Kuna wiimane oli tugewasti wiinastanud, jooksid kõik kuulid sihist mööda. Laskmine tekkis sellest, et Käärt oli Wäljal keelanud kõndida raudteel. Laskja wõeti wahi alla.

GPU terror.

Warssawi, 26. mail. Poola telegraafiagentuur teatab Moskwast, et Stalingradi waksalis laskis GPU ametnik Pamarin kaks töölist maha ja haawas kaht raskesti.

Jälgige „Sõnumeid"!

Neljapäewal Riias peetawa Eesti—Läti jalgpalli maawõistluse tagajärjed ja kirjeldus ilmub reedel warahommikul hommikuleht „Sõnumetes."

Tütarlaps tahtis end uputada.

üks eluwäsinu sadamasillal.

Kolmapäewal kella 8—9 wahel hommikul märkas sadamas wahikorral seisew politseikordnik tundmata tütarlast sadamasillal sihita hulkumas. See näis kordnikule kahtlasena. Ta pidas tütarlapse kinni, et talt küsida sadamas luusimise eesmärki. Et tüdruk ei osanud selle peale midagi wastata, toimetas politseinik ta jaoskonda. Selgus, et kinnipeetu tuli sadamasse ennast uputama. Ta juurest leiti kiri teatega, et lõpetab elu elutüdimuse ja pettumuste pärast. Tütarlapse isiku selgitamisel tuli ilmsiks, et see on Walga elanik Emma K., 17 aastat wana. Ta seletas, et elanud koos emaga Walgas. Kuna kodulinnas puudunud wäljawaated teenistuse saamiseks, ta sõitnud Tallinna, et ehk leiab siin head teenistust. Tallinnas ta olnud sunnitud wastu wõtma üksiteenija kohta kellegi wanema proua juure, saades tasuks ainult sõögi. See kutsunud temas esile pettumuse ja ta otsustanud pigemini surra, kui rahata elada.

üks politseinikest soowitas Emma K-l astuda üksiteenijaks ühte wäikesse perekonda sõögi ja wäikse palga eest. Tütarlaps ütles aga sellest ära, sest see teenistus olewat ikkagi raske ja waewaline, ning palus politseinikke, et need laseks ta wabaks. Kuna karta oli, et elutüidimenu jällegi surma otsima läheb, teatati loost õpetaja Hasselblatile, kelle korraldusel Emmi K. paigutati koduta naistekodusse Uuele tänawale.

Kahe talu elamud tuleroaks.

Wiljandi, 27. mail. Teisel pühal puhkes Loodi wallas Jaan Kingu elumajas tuli. See lewis kiiresti ning peatselt oli kogu maja tules. Elamuga ühe katuse all oli ka rehi. Hoon põles maani maha. Elamu läheduses asuw ait süttis sädemetest ning häwis tules. Sädemed kandusid edasi naabertalu elamule, mis kiiresti wõttis tuld ja peatselt suitsewaks rusuhunnikuks muutus. Naabertalu elamu kuulus Aleksander Põllule.

Tuli sai alguse ülekuumendatud pliidist, millel kuiwatati kamateri. Õnnetuse silmapilgul wiibis suurem osa majalisi wäljas põllutööl. Küll ruttasid kohale Paistust, Oisust ja Wardist tuletõrjujad, kuid weepuudu ja kuuma ilma tõttu ei läinud korda midagi päästa. Tuli häwitas täielikult ka majades asuwa wallaswara.

Samal päewal põles maha Rutikweres metsawahi Jüri Käsnapuu loomalaut, mis oli ühise katuse all aidaga. Lauta põles sisse tiine lehm. Omaniku kahju 800 kr.

Magajal warastati kaelast lips.

Pühade laupäewal wiibis Petseri lähedal Bogdanowka suweaias Wõrumaalt Misso wallast pärit Wilhelm Lottermoser, rahwuselt juut, 35 a. w. Suweaiast lahkudes tunnud L. end wäsinuna ja heitnud Petseri jaama poole suunduwa tee äärde magama. Olles umbes paar tundi maganud, ärganud Lottermoser üles. Tükk maad eemal näinud ta kedagi tundmatut meest kiiresti laugenewat. Oma taskuid järgi katsudes leidnud L., et tal kadunud taskust 25 krooni raha, taskukell. Waras oli isegi nii julgunud olnud, et warastanud magajal kaelasideme kaelast ja pakist kaks triikfärki. Waras jäi tabamata.

Pulmaline kukkus lakast alla.

Narwa linna rawilasse toodi Paemurru külast pulmaline Woldemar Wolkow, kes wintis peaga oli lakaredelilt kukkunud alla ja raske peapõrutuse saanud. Wolkow wiibib meelemärkuseta olekus. Arstide arwates eluloootusi on.

Soome wäerinnameeste kongressilt.

Eesti esindajad jutustawad soojast wastuwõtust Soomes.

Wabadussõjalaste liidu keskjuhatuse esindajad adw. Sirk ja K. Jalakas, kes Wiiburis peetud Soome wäerinnameeste liidu kongressilt tagasi jõudnud, seletawad, et neid seal suure tähelepanelikkusega wastu wõetud. Wäerinnameeste pidustused algasid esimese püha hommikul paraadiga, millest wõttis osa 1.000 mehe ümber. Paraadiplatsil lehwisid kõrwuti Soome lippudega Eesti lipud, ka peeti paraadil eestikeelne terwituskõne.

Wäerinnameeste kongressil arutati peaasjalikult organiseerimisküsimusi. Praegu olewat wäerinnameeste liit üle 10.000 mehe suur, kuid organiseerimist jatkatakse.

Teisel päewal käidi Soome-Wene piiril — Rajajoel. Sellest käigust Eesti wabadussõjalaste liidu esindajad osa ei wõtnud. Nõuk. Wene oli küll nõudnud Soome walitsuselt selle piirile mineku ärakeelamist, kuna selles käigus nähti Nõuk. Wene wastast meeleawaldust, kuid wäerinnameheid käisid siiski piiril. Ka ei hoolitud wenelaste ähwardustest, mis esimese püha õhtul raadio teel soomekeelses kõnes edasi anti, nimelt lubatud selles raadios peetud kõnes kõik piirile minejad wäerinnameheid kuulipildujatest maha niita, kui nad peaksid julgema endid Rajajoel näidata. Seda raadioteel antud ähwardust kuuldi Wiiburis ning kogu Soomes, samuti ka Eestis.

Waatamata kõigele sellele möödus aga Soome wäerinnameeste käik piirile ja Jno kindlusesse rahulikult. Teise püha hilja õhtul, kui nad Wiiburisse tagasi jõudsid, wõeti neid elanikkude ja kaitseliidu poolt törwikutemeeleawaldusega wastu.

TEADAANNE.

Ostetakse täiesti terveid (ilma kehaliste vigadeta) valgeid noori suguemiseid

tõu peale vaatamata, eluskaaluga 80—130 klg.

Suguemiste vastuvõtmise päevad juunikuul ja kohad on järgmised:

Ühisus „Estonia Eksporttapamajad" Tallinnas.		Ühisus „Estonia Eksporttapamajad" Tartus.		Ühisus „Võhma Eksporttapamaja" Võhmas.	
Teisipäeval	2. juunil	Teisipäeval	2. juunil	Esmaspäeval	1. juunil
Kesknädalal	3. „	Kesknädalal	3. „	„	8. „
Neljapäeval	4. „	Neljapäeval	4. „	„	15. „
Teisipäeval	9. „	Teisipäeval	9. „	„	22. „
Kesknädalal	10. „	Kesknädalal	10. „		
Neljapäeval	11. „	Neljapäeval	11. „		
Teisipäeval	16. „	Teisipäeval	16. „		
Kesknädalal	17. „	Kesknädalal	17. „		
Neljapäeval	18. „	Neljapäeval	18. „		
Esmaspäeval	22. „	Esmaspäeval	22 „		
Teisipäeval	23. „	Teisipäeval	23. „		
Neljapäeval	25. „	Neljapäeval	25. „		

Märkused: 1) Et suguemiste vastuvõtmine kestab juunikuul veel 4 nädalat ja ostmine sünnib piiramata arvul, siis palutakse sigade müüjaid-põllumehi suguemiste kokkutoomisega mitte üleliiga rutata. 2) Suguemiste vastuvõtmist ja edasisaatmist kohtadel toimetavad kõik peekonsigade vastuvõtjad. Arved kirjutatakse välja eksporttapamajade poolt igale müüjale-seakasvatajale eraldi. Emised, kes ei kõlba sugusigadeks, võetakse eksporttapamajade poolt vastu tapamajade päevahindadega. 3) Ostetavate suguemiste eest maksetakse puhtas rahas, kusjuures väljamaksetav hind on tunduvalt kõrgem tapasigade päevahindadest. Juhul, kui peaks suguemiste müük, mis ühenduses suurte kuludega, andma siiski üleääki, maksetakse põllupidajatele — sigade müüjatele lisapreemiat sigade müügiarvete alusel.

Uhisus „Estonia Eksporttapamajad" Tallinnas.
Uhisus „Estonia Eksporttapamajad" Tartus.
Uhisus „Võhma Eksporttapamaja" Võhmas.
Eesti Seakasvatajate Selts, Tallinnas.

Võetakse hoiule koide eest

kasukaid ja muid asju, ka vaipu, soovikorral tuuakse asjad tasuta ära.

F. L. MERTENS, Pikk t. 12, tel. 430-85.

Ameerika ehitab lennuk-robotit.

Aeroplaan, mida juhitakse maa pealt.

Belgradi kindralstaabi ohwitseridekogus esines hiljuti kolonel Beltsar rea loengutega moodsa lennuasjanduse üle. Ettekannetes, mis määratud peaasjalikult eriteadlastele, oli toodud palju andmeid, mis samuti huwitawad wõhikule ning laiemale publikule, kes ju alati huwiga ja teatawa hirmuga jälgib sõjaasjanduse arengut. See huwi ja ärewus on küllaltki arusaadawad — sõjakorral tuleb „laiemal publikul" kanda kõiki sõjatehnika arengu tagajärgi. Sõjatehnilisist abinõudest omab kõige suurema populaarsuse lennuasjandus, kuna ta on kõige sobiwamaks relwaks kallaletungi puhul rahulikule elanikkonnale, ning kuna tema abil saab tungida kõige kaugemale waenulise poole sisemaale. Weel 10 aastat tagasi arwestati lennukimootori eluiga ainult 100 tunnile, nüüd on see kaswanud mitmekordseks. Ameerikas on kaks lendurit lennanud wahetpidamata 647 tundi — selle juures on nad lainud 20 korda pikema maaala, kui Lindbergh lennu puhul Ameerikast Euroopasse. Itaalia mootor „Asso" on katsetamisel töökojas ühtejärge wahetpidamata töötanud 1000 tundi ning osutus peale selle weel kõlbulikuks edaspidiseks tööks. Sarnaste mootoritega wõiwad lendurid tungida sadu kilomeetreid waenlase territooriumile. Moodne sõjalennuk wõib endaga kaasa wõtta hiiglasuurel hulgal sõjawarustust. Praegu on pommikandja lennuki maailmarekord mahutusraskuses 10.000 kilogrammi. Keskmiselt iga lendur muidugi ei suuda tõsta sarnast raskust, mõnikuhat kilo pomme wõib ta siiski kaasa wõtta ja sellest jatkub küllaldaselt ka kõige tugewamate majade purustamiseks.

Õhulaewastikkude wõimsus kaswab iga aastaga, praegu omab

Prantsusmaa 4700 sõjalennukit,

Inglismaa 1500, Itaalia 1600 ja Ameerika 3800. Õhuwäe ulatus kõigis mais wõib tundowalt suureneda, sest koos eraõhulaewanduse arenguga on lennukitööstus suuresti arenenud. Nii näiteks töötab Ameerikas sel alal 140 wabrikut, kelle kapitalid ulatuwad miljarditesse dollaritesse.

Lennutehnika edu on hiiglasuur. Luuakse kõige kummalisemaid lennukitüüpe. Nii näiteks õhuristleja Bleriot' 127 arendab enam kui 200-kilomeetrilist kiirust ning tõuseb kõrgusesi, kuhu ei ulatu wäljakahurite kuulid, kannab endal 6 kuulipildujat, suure hulga poome ning kõik abinõud aerofotografeerimiseks. Itaalia pommikandja Caproni 90, millel teeniwad 10 inimest, on warustatud 8 kuulipildujaga, ta tegewusraadius ulatub 4000 kilomeetrini ning ta wõib tõsta 30.000 kilo raskust (bensiini ning laskemoona). Lõpuks kõigile tuntud saksa „Do X" kannab 100 reisijat ning suudab, kui ta on kohandatud sõjalisiks otstarweteks, kanda kaasas enam kui kaks wagunit pomme.

Kõik need õhuhiiglased on küllaltki aukartustäratawad, kuid kohutawam neist kõigist on

aeroplaan-robot,

mida ehitatakse praegu Ameerikas. See on lennuk, mis suudab ilma komandota (teda juhitakse maapealt õhulainete abil) teha kõige keerulisemaid lennutrikke, kuni surmasõlmedeni.

See lennuk on hirmus sellepoolest, et tal ei ole juhtiwat inimsüdant, mis sõjaägeduses wõiks halastada rahulikkude elanikkude peale. Kui tuletame meelde, et 483 lennukist, mis sakslaste poolt 1918. a. saadeti pommitama Pariisi, ainult 36 aparaati lendasid kohale ja täitsid oma ülesande — kõik teised pöördusid tagasi, kuna lenduritel kas ei jatkunud julgust tungida läbi waenlase tõkestawa tulistamisahela, ehk ei lubanud nende südametunnistus neid tungida kaitsetute elanikkude kallale.

Lennuk-robot on siiski tulewiku tööriist. Kuid ka praegusaja lennumasinate sisseseaded täienewad päew-päewalt. Nüüd lendur ei saa enam eksida, sest eriline kontrollaparaat wõimaldab suunast automaatselt kinni pidada igasuguse ilma juures, öösl kui päewal. Sarnased aparaadid wõimaldasid Lindbergh'i, Chamberlain'i ja Byrd'i ajaloolisi lende. Teatakse juhust, kus aeroplaan lendas 500 kilomeetrit, ilma et lendur oleks puudutanud tüüri: giroskoop pidas suuna ja reguleeris lennuki tasakaalu.

Sarnaste täiuslikkude masinate juures wõib lennuasjanduse peale panna rasketmaidki ülesandeid. Mitte asjatult ei olda Itaalias jõutud arwamisele, et sõja korral peab Itaalia maapinnal leppima waid kaitseseisukorraga, et arendada seda aktiiwsemat wõitlust õhus. See tähendab, et maapealses wõitluses otsustatakse ainult kõrwalise tähtsusega ülesanded ning õhu kaudu teostatakse kallaletunge waenlasele. Juba 1918. a. tehti katseid weeretada lennuasjandusele suuri operatiiwseid ülesandeid. Nii Marne'i lahingu puhul 16. juulil, kui sakslased minnes üle Marne'i kindlustasid endid jõe pahemal kaldal, hulk prantsuse lennukeid pildusid pomme sildadele, mis ühendasid saksa wägesid seljatagusega, takistades nende korraseadmist ja asetasid saksa wäed sellega kriitilisse seisukorda. Soissoni-juures 200 prantsuse lennukit heitsid enam kui 33 tonni pomme ning lennates üsna madalal maa kohal laskid jalgwäe pihta 15.000 padrunit. Sarnased õhuoperatsioonid awaldawad otsustawat mõju lahingu käigule.

Nüüd on lennuasjandus ikka enam ja enam kohanenud sarnaste operatsioonide teostamiseks. Praegusaja

õhuriigement,

mis koosneb 80 aparaadist, omab 480 kuulipildujat ja kannab kaasas 9600 kilo pomme, wõib üheainsa minuti jooksul heita kõik need pommid mingi sõjawäediwisjoni peale ja purustada selle täielikult. Külwates surma on lennukid seda wõimsamad, et miski ei suuda takistada neid selles hirmsas töös. Kahurwägi on sarnasel korral jõuetu, ei ole mõtet tulistada kohutawa kiirusega edasitikkuwaid lennukeid, teiseks wõiwad lennukid tõusta kõrgemale laskepiirkonna ulatusest. Ka lennukitehäwitajad on jõuetud waenlase lennukite pommipildujate pealetungi ees. Selleks peaks alaliselt wiibima õhus lennukite patrullid, kuni 5 aparaati ühes patrullis, kusjuures ühed patrullid peaksid lendama 2, teised 8 kilomeetri kõrgusel; sarnasel juhul wajataks 200 kilomeetri pikkuse wäerinna kaitseks ligi 200 aeroplaani — järjelikult mõne suurriigi pealinna kaitseks peaksid olema teenistuses wähemalt paarsada lennukit. See ei ole wõimalik isegi kõige suurema õhulaewastiku juures.

Ei ole seega täiesti rahuldawat wahendit õhukallaletungide kaitseks sõjawäes, weel enam tuleb rahulikel elanikel tulewase sõja korral kannatada alalise pommitamishirmu all. Jääb weel lootus neile

salapärastele kiirtele,

millistest mõnikord on tehtud juttu, nagu oleks need leiutatud, ning nagu wõiksid nad panna seisma igasugused mootorid ning seega kukutada lennukid. Ent ka seegi lootus ei tõota palju — wiimasel ajal hakatakse õhuasjanduses ikka suuremat tähelepanu pöörama diiselmootoritele, ning neid ei suuda mõjutada mingid kiired ega õhuwoolud.

Prii leib kõigile.

Sakslaste kawatsust.

„Berliner Tageblatt" awaldab lugejate ringkonnast saadetud kirja, mis esitab ettepaneku pääsmiseks ummikust, mille all kannatab mitte ainult Saksamaa, waid ka teised riigid — ühelt poolt töötaoleku tõttu tööstustööliste seas ja teiselt poolt põllumajandusliku kriisi tagajärjel.

Kirjatüki autor soowitab riigile alustada tasuta leiwaandmist kogu rahwale. Sellega suudetakse kaotada nälga, mille all kannatawad töötud ning muretsetakse ka põllumajandussaadustele turgu..

Ainelisest küljest ei peaks see samm riigile üle jõu käima. Praegu antakse otsekohe ja kaudselt suuri summe wälja töötute toetamiseks. Leiwa tasuta jagamisel kaoks rahaline toetus ning kasu saaks ka põllumajandus.

Rahwuswahelise maapanga kawa.

Genfis wõeti Euroopa-komitee poolt wastu aruanne rahwuswahelise agraarpanga kohta. Panga põhikapitaliks on 5 miljonit dollarit. Panga direktoorjumi kuuluwad asjatundjad nende riikide poolt, kes kapitale mahutawad obligatsioonidesse ja põhikapitali. Direktoorium walib ekspertide komitee wiiest liikmest. Panga asukohaks jääb Pariis wõi Genf.

Türgi esitaja palus ka oma walitsust panga liikmeks wõtta, kuigi nad ainelise kitsikuse tõttu ei suuda põhikapitali jaoks summe maksta.

Wene esitaja Litwinow awaldas kahtlust, kas uus pank suudab wäiksematele põllupidajatele mingit kasu tuua.

Tallinna fondi-börsi kurss.

27. mail 1931.

London	18.21	18.26
New-York	3.74	3.7550
Berlin	89.05	89.55
Helsingi	9.41	9.46
Stokholm	100.25	100.75
Kopenhaagen	100.10	100.70
Oslo	100.10	100.80
Riia	72.05	72.45
Kaunas	37.25	37.55
Amsterdam	150.40	151.20
Pariis	14.60	14.75
Zürich	72.10	72.65
Brüssel	52.—	52.40
Milano	19.55	19.75
Warssaw	41.85	42.25
Praha	11.06	11.16
Wiin	52.50	52.00
Budapest	65.40	65.90
Danzig	72.70	73.25
Moskwa	192.25	193.75
1927. a. 7% wälislaen (dollarites) $ 500.—	—	1258

Sport

Reedel Wiiburi Sudet—TJK.

Wiiburi parem jalgpallimeeskond Sudet saabub neljapäewal Tallinna ja mängib siin oma esimese mängu TJK-i wastu 29. mail kell 6 õhtul „Kalewi" wäljal. Teise mängu mängib Sudet „Kalewiga."

5×500 m. Haapsalus.

Rändkuju wõitis s. s. „Läänela".

26. mail s. a. korraldati Haapsalus 5×500 m. teatejooksu. Jooks algas kl. 12 turuwäljalt, sealt läbi linna, Posti, Uue ja Metsa tänawa, lõpuga Poska promenaadil raamatukogu maja juures.

Esimesele kohale tuli s. s. „Läänela" meeskond ajaga 6.40,8 minutit, teisele — piiriwalwe, kolmandale — politsei.

Spordi s. „Läänela" wõitis ühtlasi seega teistkordselt Haapsalu Eesti Kaupmeeste seltsi poolt wäljapandud rändauhinna, mida tal lõplikuks omandamiseks tuleb weel kord wõita.

Hipodroom pühade ajal.

Pühade puhul peeti traawiwõistlust kolmandal pühal. Pealtwaatajaid oli palju ja meeleolu tujukullane. Ka traawlid jooksid hoogsalt ning parandasid tundowalt oma jooksuaega. Waheaegadel anti üle heliplaatidelt muusikapalasid ja tehti teatawaks wõistluste tagajärgi ja muid korraldusi.

1. klassis wõitis mära Jimiene mõlemad otsad. Totalisaatori wäljamaksud 14 krooni ja 12.75 kr. Teiseks tulid Kindral Todd (itaalia kassa 10.50 kr.) ja Mackensen (it. 9.25 kr.).

2. klassis tuli Kergus kaks korda esimesele kohale (tot. 9 kr.)) Teiseks tulid Kuulus ja Luna (tot. 10.75 kr.)

3. klassis wõistlust ei peetud.

4. klassis wõitis mära Luulea samuti mõlemad otsad (tot. 8.25 ja 6.75 kr.), kusjuures Mars tuli kaks korda teisele kohale (tot. it. 10.75 ja 5.25 kr.).

5. klassis tuli korduwalt wõitjaks mära Lahe (tot. 6.75 kr.), teiseks tuli esiteks Wirwe ja teisel otsal Cortella.

Järgmised wõistlused on tulewal pühap., 31. mail.

Kes tuleb Balti riikide malemeistriks?

Mikenase turniiri seis annab lootust.

Meemells peetawal Balti riikide meisterturniiri on juhtunud peale wiimati mängitud wiiendat wooru tõeline „Soodom ja Komorra". Iga osawõtja mängutase on niiwõrd ühtlane, et weel praegugi ei ole õiget favoriiti, kes oleks oma turniiriseisuga ületanud teisi. Alatasa järgnewad omawahelised waheldumad kaotused, mistõttu peale wiiendat wooru on juhtunud õige kurioosne turniiriseis. Napilt sammuwad esikohal Apscheneek ja Wistanetsky 3 p. (5). Järgnewad Gordon 2 p. (3), Leonhardt, 2 p. (3), Mikenas ja Petroff 2 p. (4), Macht 1½ p. (4), Gertschikoff 0 p. (1). Tuleb aga mainida, et Leonhardt omab Gertschikoffi wastu kaotatud seisu ning Gordoni wastu umbkaudselt wiigi seis. Petrowi wastu näib tal olewat minimaal paremus, kuigi kahtlane wõiduks. Alles katkestatud partiide edasimängimisel selgub enam-wähem turniiri õige seis.

Eesti malemeister W. Mikenas, kes alustas turniiri esimest kolm wooru õige jõurikkalt, näitab turniiri lõpuwoorudel oma mängujõu halwenemist. Teisel woorul (esimesel wõitis Gertschikoffi) mängis Mikenas Gordoni wastu, kes eelmisel päewal wõitis üllatuslikult Läti meistri Petrowi. Alahinnates oma wastast, alustas Mikenas õige loiult kuningatiiwa pealetungi, nõrgestades tublisti oma kuningaseisu. Sarnane siksõilne pealetung läks Eesti meistrile kalliks maksma. Gordon saawutas tubli mänguga etturilise ülekaalu, ning omas järgnenud lippude + ratsu lõpumängus kõik lootused wõiduks. Nähes partii tõsist halwenemist, kahis Mikenas weel teise etturi ning katkestatud partiis omab isegi wäljawaateid wõiduks. Kolmandas partiis oli suurkohtamine Mikenas-Petrow, milles Läti meister pani kõik mängu, et saawutada tasuwõistlust oma eelmise wooru kaotusele. Petrow algas õige julgelt ettewalmistama lootustandwat kuningatiiwa pealetungi, kuid saabus partii terawam seis, mil Mikenas tegi pöörase etturikahingu, lootes nähtawasti ka wastase lähenewale ajapuudusele. Petrow pareeris etturikahingu ideed õieti, kuigi eksis sellega, et ajapuudusel algas otsima uusi terawusi. Algas metsik wigurite kahimine, kusjuures oli moment, mil Mikenas näis wankri ülekaalu peale waatamata seiswat täiesti kaotusläwel. Kuid ligi pooletunnilise kaalutlemise järele, leidis Mikenas ainukese käigu, mis õige üllatawalt tõi Eesti meistrile partii wõidu. Seega saawutas Mikenas tähtsa wõidupunkti, kuigi samal õhtul mängitud partiis suurmeistri Leonhardti wastu pani Mikenas juba awangus ilma mingisuguse kompensatsioonita wigurt puhtalt tulde, ning oli sunnitud peagi alistuma. Järgnenud wiiendas partiis mängis Mikenas täitsa tujutult Wistanetsky wastu. Mitmel korral oli wõit wõrdlemisi lihtsalt saawutataw, kuid selles partiis tuli ilmsiks, et Mikenasel on wähe praktikat, kuid mitte turniiril tarwilikku wilumust. Lohakuse, kuid osalt ka wäsimuse tagajärjel tegi Mikenas ootamata nõrga käigu, mis wõrdub umbes wigurt ettepanemisele ning kaotas kõige karmimalt ka selle partii. Mikenase wäljawaated tulla turniiri wõitjaks, wõi wähemalt saawutada wäärika koha, pole sugugi weel haihtunud. Iggatahes toob järgnew ja wiimane mängupäew selge pildi sarnases muutlikus turniiris.

E. S. S. „Kalew" tuli Eesti malemeistriks.

Pärnu konkurent wiimase wooruni.

Esiwõistluste kolmandas woorus, mis sooritati teisel pühal kell 5 p. l., wõistles Kalew oma tugewama konkurendi Pärnu 1. maleseltsiga. Wiimane esines wäga tugewal ja omas head mänguseisud kolmel esiwal laual. Neljandal laual hiilgas Kalewi poolt mängiw Petroff sellega, et otsides keerulisi matikombinatsioone, ei pannud tähele, et wastane wõis ühe käiguga wõita lipu ja ühes sellega partii. Kaotusest mõjustatuna wõtsid kalewlased end kokku ja wõitsid ülejäänud kolmel laual. Tagajärg: Kalewi wõit 3:1. Sama tagajärgega wõitis Narwa Swjatogor Nõmme maleseltsi.

Kolmanda püha hommikul eelwiimases woorus wõitis Kalew oma wiimast wastast Swjatogori 3:1 ja kindlustas sellega endale esikoha, olles wõitnud kõik oma wastased.

Pärnul Kukruse wastu mängides puudus üks maletaja, kes teenistuse tõttu oli ära sõitnud. Sellega kaotatud punkt lubas Pärnut wõita waid 3—1. Kuna Kalewil meistrikoht oli juba käes, wõistlesid kolmanda püha õhtul Pärnu maleselts ja Narwa Swjatogor 2. koha pärast. Wõitis Pärnu maleselts 3:1, jättes Swjatogori kolmandaks.

Neljanda koha omandas Nõmme maleselts wõiduga Kukruse harid. seltsi üle 2½—1½.

Esiwõistlusel omandasid punkte: E.s.s. Kalew, Tallinn, — 13 punkti; Pärnu 1. maleselts, 11 punkti, Narwa Swjatogor — 8 punkti, Nõmme maleselts 4½, Kukruse har. selts 3½ punkti.

Sellega tuli Eesti meisterseltsiks 1931. a. E. s. s. Kalew, koosseisus: L. Laurentius, F. Willard, G. Karring, J. Petrow ja E. Brauer.

Wõistlustel kõige rohkem punkte sai kalewlane G. Karring, wõites kõik neli partiid. Temale järgnes kalewlane Willard 3½ punktiga.

Tänane raadio.

Neljapäew, 28. mai.

Tallinn. 15.30: päewauudiseid; 15.45: ajanäitaja-õiendus; kuni 16.30 grammofonimuusikat; 19.00: teateid ja grammofonimuusikat; 19.20: päewauudiseid; 19.30: mag. J. Lukats: Mõnd huwitawat Okeaania rahwastest; 20.00: ilmateade Tartust; 20.05: kontsert. Juh. md. A. Krull. Orkester: Löhrl — Hispaania marss. Massenet — 2 pala balletist „Eld". Ohlsen — walss, Lootuslilled. Schebek — Gonzona del Violino. Auber — aw. Portici kurttumm. Gossec — Menuett. Kalman — potp. op. Mariza. Blon — marss. Wahepeal esineb solistina Karl Kukk (klarnetil).

Tartu. 14.45: grammofonimuusikat; 15.30: ülekanne Tallinnast; 19.00: teateid ja grammofonimuusikat; 19.20: ülekanne Tallinnast; 20.00: ilmateade ja ajanäitaja-õiendus; 20.05: ülekanne Tallinnast.

Helsingi (221), Lahti (1800). 12.05: kontsert; 18: orelikontsert; 19.15: poisskoor; 19.40: laul; 20: Karin von Midwitzi klawerikontsert; 20.45: tantsumuusika.

Stokholm (436), Motala (1348). 10: heliplaadimuusika; 20.45: sõjaw. orkestri kontsert; 23.10: orelikontsert.

Leningrad (1000). 16: kammermuusika.

Riia (524). 17: Puccini helitöid; 20.03: sümfooniakontsert; 21.20: orkestrikontsert; 22.03: rahwakontsert; 23: marsse ja tantse.

Warssaw (1412). 13.35: sümfooniakontsert; 17.15: heliplaadimuusika; 18.45: kontsert; 20.25 ja 20.55 heliplaadimuusika; 21.30: kerge muusika; 24: tantsumuusika.

Wiin (517). 12: heliplaadimuusika; 13: kontsert; 16.20: surnud heliomeistrite palasid; 17.20: laulumänge lastele; 22.30: kammermuusika.

Budapest (550). 10.15: heliplaadimuusika; 13.05: kontsert; 18.45: klawerikontsert; 20.30: Mozarti ooper „Don Juan". Lõpuks mustlasmuusikat.

Königswusterhausen (1635). 13.05: waltsereid; 15: ajawiitemuusikat; 17.30: kontsert; 21: ajawiitemuusika Adloni hotellist; 21.40: kuuldemäng „Härjawõitlus". 23.15: päewauudiseid ja sporditeateid. Selle järgi ajawiitemuusika.

London (261). 13: orelikontsert; 17.30: kerge orkestrikontsert; 21.10: kontsert; 22.35: kontsert; 23.45: tantsumuusika.

Reede, 29. mai.

Tallinn. 15.30: päewauudiseid; 15.45: ajanäitaja-õiendus; kuni 16.30 grammofonimuusikat; 19.00: teateid ja grammofonimuusikat; 19.20: päewauudiseid; 19.30: pool tundi kammermuusikat. M. E. Bossi: trio re-minoor op. 107. (R. Palm — wiiul, A. Karjus — cello, F. Nikolai — klawer); 20.00: ilmateade Tartust; 20.05: dr. med. U. Karell: kõhuõõne äkilistest haigustest, mis wajawad lõikust (ül. E. terw. muuseumist); 20.35: kontsert. Juh. md. A. Krull. Jaapani ja Hiina muusikat. Orkester. Potp. — marss, Jaapani Keisri matk. Thiele — 2 pala, Jaapani ja Hiina. Yoshitomo — Jaapani süit. Ketelbey — Hiina tempelaias. Yoshitomo — Jaapani tants. Niemann — Proua Gung ja proua Gang riidlemas. Yoshitomo — Sülit jaapani ja hiina motiiwidel. Bosque—Jaapani karnewal. Wahepeal esineb solistina H. Anton (wiiul).

Tartu. 14.45: grammofonimuusikat; 15.30: ülekanne Tallinnast; 19.00: teateid ja grammofonimuusikat; 19.20: ülekanne Tallinnast; 20.00: ilmateade ja ajanäitaja-õiendus; 20.05: dr. med. U. Karell: kõhuõõne äkilisest haigustest, mis wajawad lõikust (ül. E. Terw. muuseumist); 20.35: ülekanne Tallinnast.

Tallinn—Helsingi ja ülerriiklikkude laskewõistluste eel.

„Soome grupp" heas wormis.

Wiimasel nelipühal olid Mustamäe all suuremad harjutuswõistlused, kuna ees seisab 30. ja 31. mail ülerriikline laskewõistlus ja 14. juunil laskewõistlus Tallinna-Helsingi malewate wahel.

Algul wõeti läbi Tallinn-Helsingi wõistluskawa — 20 lasku lamades, 300 meetrilt. 12-meheline wõistlusgrupp saawutas 2017 punkti, mis parem läinud aastasest Eesti ja Soome laskurgrupi tagajärjest.

Üksikud laskurid näitasid tagajärgi: 1. H. Ingland 178, 2. A. Loun 176, 3. R. Passup 174, 4. W. Linholm 171, 5. H. Silber 170, 6. Spuul 168, 7. P. Kõrts 168, 8. Ed. Freudenstein 164, 9. F. Kaalep 163, 10. F. Schütz 162, 11. A. Raawik 162, 12. J. Trumm 161 punkti.

Sellele järgnes esimest korda suurem harjutuswõistlus paremale 10 laskurile, kes hiljuti sooritasid malewa poolt korraldatud proowiwõistlused. Laskmine sündis 300 mtr., 120 lasku, kolmest asendist, a 40 lasku. R. Passup, J. Trumm, F. Schütz ja A. Loun laskisid wabapüssist, kuna teised laskisid ümbertehtud kaitsewäe wintpüssist.

Tagajärjed: 1. A. Loun, kes saawutas wõimalikust 1200 punktist 930. Lamades laskis ta 20 lasuga 176 ja 185 punkti, kokku 361. Hea tagajärg tuulise ilmaga. Püsti 40 lasuga 266 ja põlwelt sama arwu laskudega 303 punkti.

2. R. Passup 901. Seerlad samas järjekorras: — 352+253+296. 3. F. Schütz 839, 4. A. Raawik 837, 5. J. Trumm 806, 6. H. Ingland 796, 7. H. Silber 788, 8. P. Kõrts 756, 9. E. Rikand 723 ja A. Teder 708 punkti. Wõistlus algas hommikul kell 10, ning kestis wahetpidamata kella 5 peale lõunat, seega 7 tundi. Rahwuswahelistel wõistlustel antakse sellase wõistluse jaoks kaks päewa aega. 900 punktiline tagajärg meie oludes pole sugugi halb. Tuleb weel arwesse wõtta, et wabapüss meie laskureile wõõras, kuna sellega wähe harjutatud. J. Trumm näiteks on wabapüssi ainult mõned korrad käes hoidnud.

Rootslased tabasid piirituselaewa.

Stokholm, 26. mail. Rootsi tolliwalwe aurik tabas laupäewal Rootsi wetes konterbandilaewa 40.000 liitri piiritusega. Laew toodi Stokholmi sadamasse. Laewa nimi on „Tabor". Laew sõitis Ungari lipu all. Ka laewapaberite järgi on siin tegemist Ungari aurikuga. Kapten on ka ungarlane, kuid meeskond on eestlased. Esimene tüürimees, nimega Remmelgas, on olnud n. n. pealikuks laewal. Juurdlust jatkatakse. See on üks kõige suurem piiritusekoorem, mis wiimastel aastatel Rootsi tolliwalwe kätte on sattunud.

Difteriidilaine üle Euroopa.

Arstide jube ennustus.

Saksa arstid ennustawad käesolewaks aastaks suurt difteriidilainet, mis lewib üle kogu Euroopa. Seda ennustust nad põhjendawad statistiliste arwutustega, mille järele difteriidi taud on wiimasel ajal igalpool kaswanud. Difteriidi taudist saawad säästetud ainult wähesed paigad Euroopas, kus hõre rahwaarw. Taudi raskuse ja puudulikkude wastuabinõude tõttu olewat ka surewus õige suur. Arstid panewad eriti wanemaile südamele, et nad oma laste juures õigel ajal pööraksid tähelepanu haigusnähetele.

Noored lendurid Poolasse õppima.

Tallinna õhuasjanduse ühing komandeeris Warssawi lennuasjanduse kursustele noormehed Harri Habell ja Richard Tomsoni. Mõlemad on keskkooli lõpetanud, esimene neist 20-a. ja teine 21-a. H. Habel elab Keilas wanemate juures. Tundes suurt huwi lennuasjanduse wastu, konstrueeris ta ise mootoriga spordilennuki. R. Tomson töötas seni Pärnus isa autotöökojas. Ülespidamise ja õpetamise kursustel wõimaldab neile Warssawi lennuklubi tasuta kolme kuu jooksul. Kursused algawad 30. mail.

Lubam…
„Estonia" wõta… kui saab…
Suguemiste müügi ko… Wenemaale seletatakse meile… porttapamajade juhatuselt… suguemiste müüki teostaw… endi organisatsioonid.
„See kümnetesse miljonite… ratsioon on ühenduses wäga… ja esimene sellesarnane. … ja teostajad ei saa siin mi… oma kanda wõtta, sellepära… maksmisel wäga ettewaatlik… sudest kõneleda alles oper… Kui peaks operatsioon ülesj… on kawatsus põllumeestele … tele järelmaksusid teha. Ku… kõneleda alles siis, kui lepi… suguemised Nõukogude We… tud ja aruandele wiimane j… tud. Tänapäew maksetakse… tele — suguemiste müüjat… tasuw hind, mille üle seni … ole olnud nuriseda."
Nii peaksid seakaswat… täiesti rahul olema, seda… dusi antakse lõpuarwete t… maksta. Tegelikult on ag… teine. Juuremaksmist a… ilma et sigade kokkuostjad l… seks mingisuguseid kindlust…
Kui kõneldakse suurest ri… ostjaid manitseb ettewaatu… samuti ainult ettekääne. T… kord järgmine:
„Estonia" eksporttapama… nemaale müüdud sugusea… senti, maksawad seakaswa… senti kilogrammist. Seega… sea pealt — 100 klgr. — … kasu 4500 senti. Põllupida… seast 6000 senti. Kui ta p… sis 1500 senti, saab ta kog… söötmise peale kulutatud…

„Dwigate…
Ostj…
Neljapäewal kella 1… tawi Serksi poolt wä… aktsiaselts „Dwigatel… oksjon. Nõudjana… „Phoenix" waguniteh… das Pikalaenu panga… ligatsioonid ligi 600.0… ja Georg Upeniek. N… kogusumma on üles… krooni peale, ühes pr… ludega.
Seltsi päraltolewa… — wabriku sisseseade'… waremalt Pikalaenu… Riia „Phoenixile." … tuleb müügile 88 des… roki maad ühes hulga…
Kinniswaral on… 605,900 rubla ja 900… kindlustatud tolliral… Müügiks on kinnis… 250.000 kr.
Tehaste wastu tu…

Ühtööd Balti…
Õigusteab…
Balti riikide õigusta… sist Kaunases 21.—24. … poolt osa: prof. Pilp, k… nõunik Selter, riigikogu… ja Leps, wannut. adwok… Kaber, hariduse- ja s… direktor Sonin.
Konwerents peeti Lee… dekoreeritud Leedu, Ee… wärwidega. Juhatuse n… tustele järgnesid referaa… dise informatsiooni Lee… seadusandluse senise käi…
Tsiwilõiguse kollisio… reeris prof. Pilp ja Lä… mi peasekretär Albat.
23. mail kell 5 wõtti… wastu konwerentsist osa… 7 waadati Leedu sõjam… di Leedu wabaduse eest… sambal pärjad Eesti, L… sioonide poolt.
Konwerentsi lõpul wõ… tu riba resolutsioone. … korraldada Eesti-Läti-L… konwerentse ka edaspid… rents tulewal aastal -… side ettewalmistamiseks… lutsioonide elluwiimisek… ja Leedu seadusand… jookswaks informeerim… büroo, millesse kuulu… maalt 3 liiget.
Üksikute õigusalade… wõeti wastu järgmised…
Genfis 1930. a. s… wekslj seaduste ühtlu…

emeistriks?
lootusi.

t Wistanetsky wastu-
võit wõrdlemisi lihtsalt
elles partiis tuli ilmsiks,
ale praktikat, kuid mitte
wilumust. Lohakuse,
use tagajärjel tegi Mi-
ga käigu, mis wõrdub
aneerisele ning kaotas
selle partii. Mikenase
urniiri wõitjaks, wõi
a wäärika koha, pole
unud. Igatahes toob
mängupäew selge pildi
turniiris.

„Kalew" tuli
lemeistriks.

is wiimase wooruni.
mandas woorus, mis
l kell 5 p. l., wõistles
na konkurendi Pärnu 1.
ane esines wäga tuge-
mängijad kolmel ek-
ndal laual hiilgas Ka-
Petroff sellega, et oksi-
ombinatsioone, ei pan-
stane wõis ühe käiguga
sellega partii. Kaotusest
d kalewlased end kokku
d kolmel laual. Taga-
3:1. Sama tagajärgega
jatogor Nõmme male-

hommikul eelwiimases
w oma wiimast wastast
kindlustas sellega endale
nud kõik oma wastased.
wastu mängides puu-
kes teenistuse tõttu oli
a kaotatud punkt lubas
3—1. Kuna Kalewil
ba käes, wõistlesid kol-
Pärnu maleselts ja Nar-
oha pärast. Wõitis Pär-
jättes Swjatogori kol-

mandas Nõmme male-
ikruse harid. seltsi üle

ndasid punkte:
linn, — 13 punkti; Pär-
punkti, Narwa Swja-
Nõmme maleselts 4½,
3½ punkti.
i meisterseltsiks 1931. a.
oosseisus: L. Laurentius,
rring, J. Petrow ja E.

rohkem punkte sai ka-
, wõites kõik neli par-
es kalewlane Willard

dio.

er „Don Juan". Lõpuks

sen (1635). 13.05: walt-
muusikat; 17.30: kont-
uusika Adloni hotellist;
„Härjawõitlus". 23.15:
orditeateid. Selle järgi

3: orelikontsert; 17.30:
; 21.10: kontsert; 22.35:
simuusika.
29. mai.
päewauudiseid; 15.45:
kuni 16.30 grammofo-
teateid ja grammofoni-
päewauudiseid; 19.30:
muusikat. M. E. Bossi:
p. 107. (R. Palm —
— cello, F. Nikolai —
nateade Tartust; 20.05:
kõhuõõne ülliistest hal-
ad lõikust (ül. E. terw.
kontsert. Juh. md. A.
Hiina muusikat. Orkes-
, Jaapani Keisri mark.
Jaapani ja Hiina.
pani süit. Ketelbey —
Yoshitomo — Jaapani
Prova Gung ja proua
Yoshitomo — Süit jaa-
tiliwidel. Bosque—Jaa-
hepeal esineb solistina

grammofonimuusikat;
llinnast; 19.00: teateid
ikat; 19.20: ülekanne
mateade ja ajanäitaja-
med. U. Karell: kõhu-
test, mis wajawad lõi-
uuseumist); 20.35: üle-

kmine sündis 300 mtr.,
endist, a 40 lasku. R.
F. Schütz ja A. Loun
una teised lasksid üm-
pintpüssist.
Loun, kes saawutas
unktist 930. Lamades
76 ja 185 punkti, kok-
tuulise ilmaga. Püsti
welt sama arwu lasku-

Seeriad samas järje-
+296. 3. F. Schütz
87, 5. J. Trumm 806,
7. H. Silber 788, 8.
. Rikand 723 ja A.
Wõistlus algas hom-
eestis wahetpidamata
ega 7 tundi. Rahwus-
antakse sellase wõist-
a aega. 900 punktiline
pole sugugi halb. Tu-
ta, et wabapüss meie
na sellega wähe harju-
teks on wabapüssi al-
ães hoidnud.

Lubamatu suur wahekasu.

„Estonia" wõtab wahetalituse eest sama palju, kui saab põllumees seakaswatuse eest.

Suguemiste müügi kohta Nõukogude Wenemaale seletatakse meile „Estonia" ekspordittapamajade juhatuselt ametlikult, et suguemiste müüki teostawad põllumeeste endi organisatsioonid.

„See kümnetesse miljonitesse ulatuw operatsioon on ühenduses wäga suurte kuludega ja esimene sellesarnane. Lepingu sõlmijad ja teostajad ei saa siin mingisugust riisikot oma kanda wõtta, sellepärast tuleb hinnamaksmisel wäga ettewaatlik olla ja saab kasudest kõneleda alles operatsiooni lõpul. Kui peaks operatsioon ülejäägiga lõppema, on kawatsus põllumeestele — sigade müüjatele järelmaksusid teha. Kuid selle üle saab kõneleda alles siis, kui lepingus ettenähtud suguemised Nõukogude Wenemaale üle antud ja aruandele wiimane joon alla tõmmatud. Tänapäew makstakse aga põllumeestele — suguemiste müüjatele korralik, tööd tasuw hind, mille üle seni kellelgi põhjust ei ole olnud nuriseda."

Nii peaksid seakaswatajad olukorraga täiesti rahul olema, seda enam, et lubadusi antakse lõpuarwete tegemisel juuregi maksta. Tegelikult on aga olukord sootu teine. Juuremaksmist ainult lubatakse, ilma et sigade kokkuostjad lubaduste täitmiseks mingisuguseid kindlustusi oleksid annud.

Kui kõneldakse suurest riisikost, mis kokkuostjaid manitseb ettewaatusele, siis on see samuti ainult ettekääne. Tegelikult on olukord järgmine:

„Estonia" eksporttapamajad saawad Wenemaale müüdud sugusea kilogrammist 105 senti, maksawad seakaswatajale ainult 60 senti kilogrammist. Seega oleks keskmise sea pealt — 100 klgr. — ülesostjate wahekasu 4500 senti. Põllupidaja saab keskmiselt seast 6000 senti. Kui ta põrsa eest ise maksis 1500 senti, saab ta kogu oma töö ja sea söötmise peale kulutatud ainete eest 7 kuu jooksul ainult 4500 senti, s. o. sama palju, kui „Estonia" 2—3 päewase wahetalituse eest. Kogu wahekasu, mis kõnesolewa operatsiooni teostamisel saadakse, oleks seega 15 miljonit senti.

Mis puutub riisikosse, siis on see seakaswatajal olnud hulga suurem kui wahetalitajal. Samuti on põhjendamata suured kulud. Tegelikkude kulude hulka kuuluwad ainult sigade wedu piirini, sigade söötmine mõne päewa jooksul, saatjate tööliste palgad. Kõige kaugemalt saamast Tallinnast kuni Wene piirini maksab ühe sea wedu ainult 150 senti. Suurem osa sigu läheb aga siisemaalt ja nende wedu piirini on weelgi odawam. Kui arwestada sea toidukulud ja seerumi hind, mida wahetalitajad wenelastelt ostawad, 100 sendile, siis saamegi „suurte kokkuostu kulude" üldsumma, millega 4.500-sendilise wahekasu wõtmist püütakse õigustada.

Summade kättesaamisel ei kanna sigade kokkuostjad mingisugust riisikot, kuna „Estonial" selleks wabariigi walitsuse garantii on olemas.

Ei ole huwituseta märkida, et eksporttapamajad sigade pekoniseerimisel hulga wähema wahekasuga lepiwad. Nimelt on maatulunduse kapitali nõukogu tapamajade saneerimisel otsustanud, et kulud ümbertöötatud peekonsea kohta ei wõi tõusta üle 1000 sendi. Sellest summast peawad kaetud olema tööstuskulud, kapitali protsent, amortisatsioon, pakkimise ja transpordi kulud, kinnitus jne.

Nüüd aga wõetakse sama sea pealt wahekasu 4.500 senti.

„Dwigateli" oksjon neljapäewal.

Ostjana esineb Riia „Phoenix".

Neljapäewal kella 11 on kohtupristawi Serksi poolt wälja kuulutatud aktsiaselts „Dwigateli" kinniswara oksjon. Nõudjana esinewad Riia „Phoenix" waguniteahas, kes omandas Pikalaenu panga käest tehase obligatsioonid ligi 600.000 krooni eest, ja Georg Upeniek. Nende nõudmiste kogusumma on üles antud 145.000 krooni peale, ühes protsentide ja kuludega.

Seltsi päraltolewad wallaswarad — wabriku sisseseade — müüdi juba waremalt Pikalaenu panga poolt Riia „Phoenixile." Kinniswarana tuleb müügile 88 dessatini linna obroki maad ühes hulga hoonetega.

Kinniswaral on hüpoteekwõlga 605,900 rubla ja 900,000 krooni ning kindlustatud tollraha 100.000 kr. Müügiks on kinniswara hinnatud 250.000 kr.

Tehaste wastu tunneb huwi ainult Saksa waguniwabrikute grupp, kelle käes on ka Riia „Phoenix" ja kes käesolewal juhul esineb asjatalitajana

Riiast saabus juba kesknädala hommikul „Phoenixi" direktor Kätte, kellel ühenduses wabriku käimapanemisega rida küsimusi lahendada. Lähemal päiwil esitatakse majandusministeeriumile palwe lubada registreerida uut aktsiaseltsi „Eesti Dwigatel." Kes omandab selle uue seltsi aktsiad, pole weel lõplikult selgunud. Esijoones lähewad osatähed küll Saksamaa „Busch-Hoffmann-Linke Werke" ja „Ewa" wagunitehaste kätte. Kuid on ka wõimalik, et teised Saksa wabrikud, kes kuuluwad Saksa waguniwabrikute sündikaati, oma kapitaliga Tallinna wabriku käimapanemisest osa wõtawad. Selleks kulub suurem summa, kuna on waja remonte teha, sisseseadeid muretseda ning tegewuskapitali soetada.

Ühistöö Balti riikide õigusalade ühtlustamiseks.

Õigusteadlaste konwerents Kaunases.

Balti riikide õigusteadlaste konwerentsist Kaunases 21.—24. maini, wõtsid Eesti poolt osa: prof. Pilp, kohtu- ja siseminist. nõunik Selter, riigikogu liikmed Klesment ja Leps, wannut. adwokaadid Tannebaum ja Kaber, harduse- ja sotsiaalministeeriumi direktor Sonin.

Konwerents peeti Leedu seimi saalis, mis dekoreeritud Leedu, Eesti ja Läti rahwuswärwidega. Juhatuse walimisele ja terwitustele järgnesid referaadid, mis andsid üldise informatsiooni Leedu, Läti ja Eesti seadusandluse senise käigu kohta.

Tsiwillõiguse kollisiooni normidest refereeris prof. Pilp ja Läti wälisministeeriumi peasekretär Albat.

22. mail kell 5 wõttis Leedu president wastu konwerentsist osawõtjaid. Õhtul kell 7 waadati Leedu sõjaministeeriumi ja pandi Leedu wabaduse eest langenute mälestussambal pärjad Eesti, Läti ja Leedu delegatsioonide poolt.

Konwerentsi lõpul wõeti üksmeelselt wastu rida resolutsioone. Muuseas otsustati korraldada Eesti-Läti-Leedu õigusteadlaste konwerentse ka edaspidi; järgmine konwerents tulewal aastal — Riias; konwerentside ettewalmistamiseks, wastuwõetud resolutsioonide elluwiimiseks kui ka Eesti, Läti ja Leedu seadusandlusest wastastikuseks jookswaks informeerimiseks luua alaline büroo, millesse kuulub igalt osawõtjalt maalt 3 liiget.

Üksikute õigusalade ühtlustamise kohta wõeti wastu järgmised resolutsioonid:

Genfis 1930. a. sõlmitud konwentsioon wekslí seaduste ühtlustamise kohta ei lähe lahku Eestis, Lätis ja Leedus makswast wekslíseadusest nii oluliselt, et need riigid ei wõiks ühineda selle konwentsiooniga. Sama on maksew Genfis 1931. a. sõlmitud tšekkseaduste ühtlustamise konwentsiooni kohta, mis tugineb sisult eelmises punktis nimetatud konwentsioonile.

Tunnustada tarwilikuks, et Eesti, Läti ja Leedu nimetatud konwentsioonidega ühinemise küsimuse ühiselt otsustaks.

Ühtlustada tsiwiil seaduse kollisiooni normid Eestis, Lätis ja Leedus.

Alata ühise konkursseaduse wäljatöötamist.

Nii Eesti kui ka Läti delegatsioonide liikmed lahkusid Kaunasest esimese suwiste pühade õhtul.

Walitsusekriis Poolas.

Warssawi, 26. mail. Pärast ministrite nõukogu koosolekut, mis oli kestnud kuni kella 19-ni, esitas peaminister Slawek walitsuse lahkumispalwe riigipresidendile. President wõttis palwe wastu, kuid palus ministreid asjaajamist jatkata kuni uue walitsuse loomiseni. Üldiselt arwatakse, et uueks peaministriks kutsutakse senine kaubandusminister Prystor. Kuuldawasti hakkab senine peaminister Slawek uuesti walitsusbloki juhiks seimis.

Briand jääb wälisministriks.

Pariis, 27. mail. Wälisminister Briand wõttis oma lahkumispalwe tagasi.

Välja linna tolmust ja mürast

Suvi tuleb — autosõidu hooaeg algab! Tehke laupäeva-sõidud oma suvilasse, reisud kuurortidesse ja huvimatkad ümbrusesse oma sõidukis — ilusas, mugavas, kergesti-juhitavas sõidukis, mis teeb reisu enese sama lõbusaks kui saabumise sihtkohta.

Ja kui teie puhkeaeg algab — tehke säärane huvireis, millist teie pole kunagi elus teinud!

Selle võite teostada täiesti ohuta. Ford on usaldatav sõiduk ja Ford hooldeteenistuse võrk kõigis maanurkades asuvate hooldusjaamadega tagab selle, et sõiduk on igalpool nagu kodus.

LINCOLN Ford Fordson

LENNUKEID

TAGATIS

Ford-saadused tagatakse piiramatuks ajaks. Vigastunud osad asendatakse uutega või parandatakse maksuta.

MAKSMINE

Meie maksmisesüsteem pakub Teile kasulikke maksutingimusi.

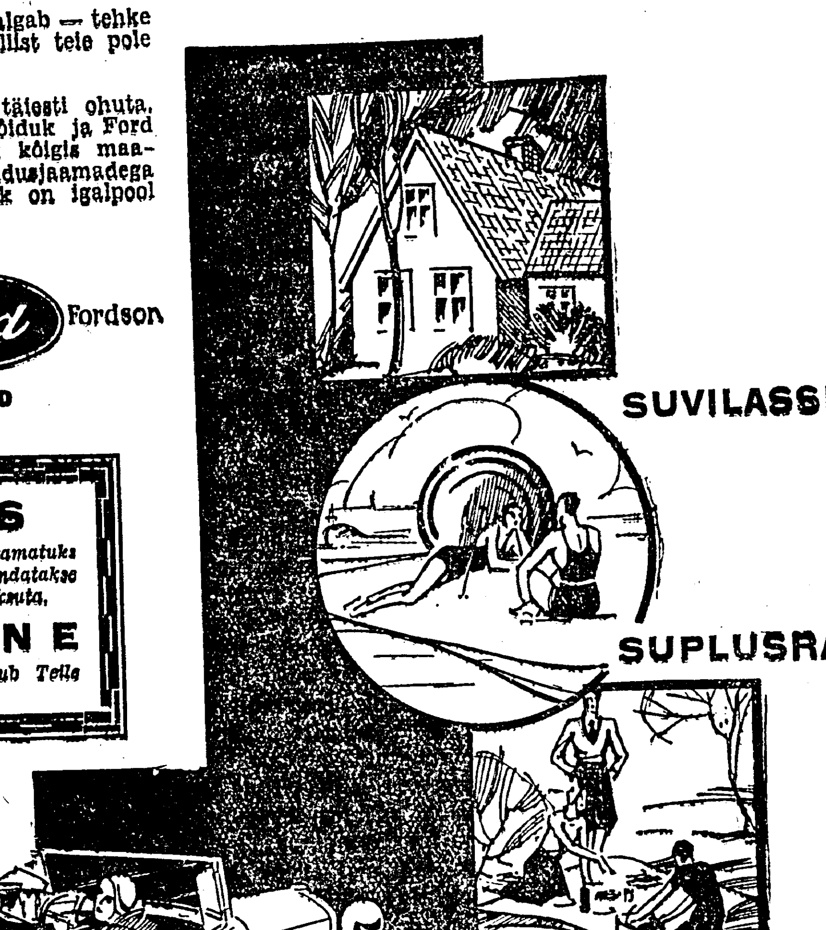

SUVILASSE

SUPLUSRANDA

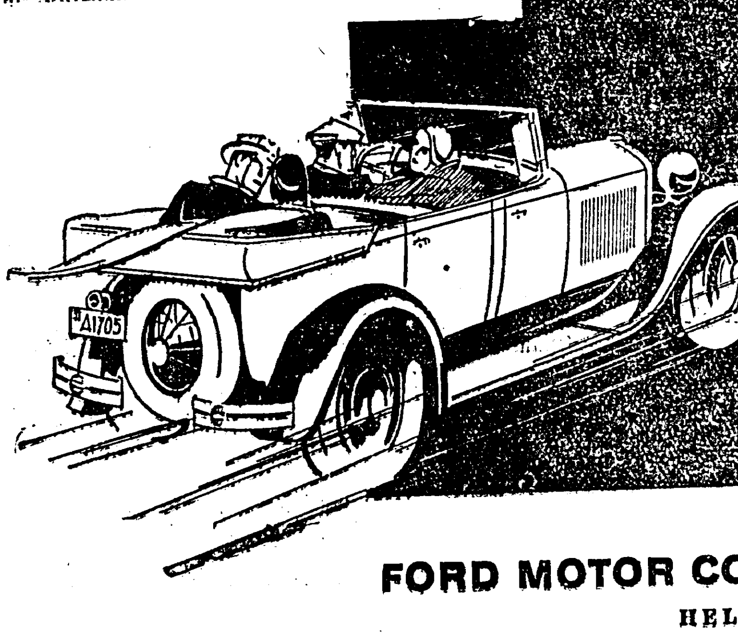

HUVIREISULE

FORD MOTOR COMPANY OF FINLAND OY.

HELSINGI, SOOME.

Wene kullasaadetis Riia kaudu.

Riia, 27. mail. Eile läks uus Nõukogude kullasaadetis Riiast läbi. Seekord oli kulda 4000 kilogrammi. Kuld oli kangides ja läks Berliini. See on kõige wäiksem Wene kullasaadetis, mis seni Riiast läbi on läinud.

Kolm Eesti „jänest" ookeaniteekonnal.

London, 26. mail. Soome neljamastiline purjek „Ponape" saabus Lõuna-Austraaliast Corki sadamasse (Iirimaal). Reis on kestnud 99 päewa. „Ponape" on wiies neist 12 purjekast, mis Austraaliast nisukoormatega wälja sõitsid. Warsti pärast „Ponape" wäljumist Adelaidest leiti laewal kolm Eesti „jänest". Poisid pandi laewal tööle.

Soome nelipühad olid werised.

Helsingi, 27. mail. Soomes möödusid nelipühad wõrdlemisi weriselt. Ükski Helsingis registreeriti üle paarikümne werise kakeluse, kus mitmed isikud on saanud eluohtlikult haawata. Ka maalt tuleb rohkesti teateid samasugustest juhtumistest.

Sõjajutud Soomes.

Helsingi, 27. mail. „Suomenmaa" kuulmist mööda liigub Soome maaelanikkude keskel praegu rohkesti jutte sellest, et Soome ja Wene wahel algawat lähemal ajal sõda. Leht leiab, et nende juttude aluseks on wihased kõned ja teated, mida Wene raadiojaamade kaudu wiimastel päewadel Soome kohta eriti rohkesti on lewitatud.

Diplomaatlik kroonika.

Kesknädalal läks wälisministri abi juures Läti saadik K. Sarin.

70 rahwasaadikut sõidawad Soome.

Päewauudiseid riigikogust.

Soome eduskunna kutse peale meie parlamendile, külastada eduskunda septembri algusel, on 70 rahwasaadikut nõusolekut awaldanud külaskäigust osa wõtta. Peab küll arwestama wõimalusega, et wiimasel silmapilgul mõni neist sõidus weel takistatud on ja koju jääb, kuid siiski tõotab külla sõitjate arw saada kaunis perekas, kuna kaasa sõidawad sekretariaadina ka mõned wanemad kantseleijõud, peale selle ajakirjanikud.

Kui palju kodumaa nisu on ostetud?

Wiimase nisujahu tollikõrgenduse puhul, kus nisuweskid ilusa waheltkasu taskú pistsid, sõlmis walitsus weskiomanikkudega lepingu, et need kohustatud on kodumaa nisu kindlaksmääratud hinna eest kokku ostma. Nüüd on rahwasaadik Kuris põllumeeste-asunikkude koonduse rühmast esinenud küsimisega, kui palju kodumaa nisu suurweskid selle leppe põhjal on kokku ostnud ja missuguse hinna eest.

Riigikogu üldkoosolek teisipäewal.

Riigikogu juhatus otsustas käesolewal nädalal üldkoosolekut mitte kokku kutsuda. Järgmine koosolek on teisipäewal kell 5 p. l.

Käitiswanemate seadust lapitakse.

Käitiswanemate seadus on wast alles jõudnud riigikogusse ja üldkomisjon pole weel suutnud asudagi tema arutamisele, kuid juba tuleb walitsus tema parandamise ja täiendamise ettepanekuga. Nimelt on walitsus seaduseelnõus unustanud märkimata, et kaitsewäe asutistes, tehastes ja töökodades tööliswanemate seadus ei maksa. Sellekohase paranduse on walitsus nüüd esitanud.

Tööline suri südamerabandusse.

Kolmapäewal keskpäewal kukkus Toompeal kanalisatsiooni tööde juures äkki maha ja suri tööline Joosep Wirowa, umbes 40—45 aastat wana. Kohale kutsutud arst konstateeris surma südamerabandusest.

Auhind Soome maalijale.

Helsingi, 27. mail. Tänawune kunstide akadeemia ja Ahlströmi auhind 30.000 marga suuruses määrati Soome maalikunstnikule Mikko Oinosele.

„Oberoni" wõipütid tuuakse merepõhjast üles

Helsingis, 27. mail. Nagu Kopenhaagenist teatatakse, on eile õhtul tuukrid suutnud awada Kattegatis uppunud soome aurikú „Oberoni" luugi. „Oberoniga" läks teatawasti põhja 6000 pütti wõid 4 miljoni marga wäärtuses. Nüüd on tuukrid toonud weepinnale esimesed wõipütid. Wõi olewat täiesti rikkumata. Loodetakse päästa ka muu wäärtuslikum osa laewa koormast ja reisijate wäärtasju. Päästetööd on kaunis rasked, sest tuukrid wõiwad wiibida wee all ainult 10 minutit. Laskumine ja tõusmine kestab tund aega.

„Pjätiletka"

puud ei kaswa taewani.

Saksa teadlased Wene wäljawaadetest.

Nõukogude Wenemaalt tulewad wastupidised teated. Nõukogude enda propaganda on joowastunud hiiglasuurtest „pjätiletka" („5 aasta majandusplaani") saawutustest „sotsialistlise ülesehitamise alal": uute jõujaamade, wabrikute ülesehitamisest, põllumajanduse kollektiwiseerimisest. Wenemaal reisijad aga teawad jutustada rahwahulkade kaswawast wiletsusest.

Mis sellest sotsialistlisest ülesehitamisest rahwahulkade kaswawa wiletsuse tagapinnal wälja tuleb, on küsimus, mis loomulikult huwitab mitte ainult Wenemaa naabreid, waid ka kogu maailma. Erilise hoolega on seda Wenemaa arenemist silmas pidanud sakslased. Saksamaa on ainuke Euroopa suurriik, kes nõukogude wabariigiga ajub peaaegu sõpruswahekorras. Sellepärast on eriliselt huwitaw, mis saksa asjatundjad, kes Wenemaad järjekindlalt tähele panewad, tema wiimaseaegsest arenemisest ütlewad.

Wene pjätiletkast pidas hiljuti pika loengu saksa majandusteadlane prof. O. Auhagen, kes Wenemaal kauemat aega elanud ja Moskwa saksa saatkonnas majandusnõunikuks olnud. Prof. Auhagenile on warem ette heidetud üleliigset optimismi Nõukogude Wene suhtes. Nüüd hoiatab ta, et temale ette ei heidetaks üleliigset pessimismi.

Ta ei eita, et wiimase kahe aastaga wene-tööstus on palju kaswanud. On ehitatud palju uusi wabrikuid. Kui aga küsida, mida see industrialiseerimine on wene rahwale annud, siis tuleb wastata, et mitte midagi. Ei toitlus, ei eluhooned ega riietus pole rahwal paranenud, waid halwenenud. Industrialiseerimist wiiakse läbi, ilma et ettewõtte tulutoowuse üle muret oleks. Ehitatakse hiiglasuurt rauawabrikut Magnitogorski Uuralis, mis peab andma 4 miljonit tonni rauda aastas. Ei wõeta aga arwesse, et süsi selle wabriku jaoks tuleb wedada Kusnetski raioonist, 2500 kilomeetri tagant, mis oleks sama hea, nagu Hamoweri wabrikule weetaks süsi Konstantinopolist. Loomulik, et Magnitogorski hiiglawabrik end renteerima ei saa.

Tööwiljakuse tõus jääb plaanist maha, saaduste kwaliteet koguni langeb, ei lange ainult saaduste hind. Tööstus ei tasu end, waid elab riigikassa kulul. Riik aga katab oma puudujääke inflatsiooniga.

Mis on selle häda põhjuseks? See on ijatlise huwi ärakaotamine. Tööd tehakse ainult kantsiku all. Insenerid on terroriseeritud ja nende õigusetu seisukord teeb wõimatuks igasuguse töödistipliini: töölisel pole tarwis alluda distsipliinile, sest ta wõib alati süü weeretada inseneri — „kahjutegija" peale ja teda ustakse ikka. Wanad asjatundjad insenerid häwitatakse ära, uutel on aga nõrk ettewalmistus. Wälismaalt toodud 10.000 wõõrast inseneri ei jõua aidata, sest on waja sajadtuhanded, neid aga pole kust wõtta. Ei jatku isegi õppinud töölisi, et uute masinatega ümber käia. Praaksaaduste protsent tõuseb ennekuulmatult. Sama lugu on transpordiga. „Iswestija" teatel juhtus poole aastaga wene raudteedel 14.000 katastroofi.

Kui omal ajal „nep" (uus majanduspoliitika) maksma pandi, hakkas talumajapidamine arenema. Selles arengus nägid enamlased hädaohtu oma wõimule. Siis hakkas Stalin jõukamaid talumehi terroriteel häwitama. Neilt wõetakse ära kogu warandus ja neid endid saadetakse sunnitööle, osalt näljutatakse nad otsekohe surnuks. Mun talurahwas sunnitakse astuma ühismajapidamistesse. Need ühismajapidamised kaswawad wäliselt, kuid ainult wägiwalla sunnil. Sisemisi jõudusid sel liikumisel ei ole ja sellepärast ei anna ta majanduslisi tagajärgi.

Liig wäikesed on seni tulemused ka kroonumõisades — sowhoosides — Wiimane wiljasaak oli Wenemaal rekordiliselt suur, kuid wilja wäljawedu on siiski 4—5 korda wähem ennesõjaaegsest, olgugi et nüüd wene rahwa toitlus on ka märksa wiletsam. Kuulsas sowhoosis „Gigant", kus töötatakse ainult traktoritega, saadakse ühelt morgenilt 3¼ tsentnerit nisu, Preisimaal aga 10—20 tsentnerit.

Wiimasel ajal kaswab rahulolematus mitte ainult talurahwas, waid ka töölistes, sest et nõukogude walitsus on talurahwa juurest asunud ka töölliste kinnistamisele nende kohtade külge, s. o. nende pärisorjaks tegemisele. Mõne aasta wõib Stalin niiwiisi weel walitseda. Kahtlane, et seda wõimu wõiks kukutada rahwaliikumine. Kuid sõda, kui see tuleks, kukutaks tema tingimata. Kukutada wõib teda ka siseparteiline wõitlus, mis weelgi pole lõppenud.

Teise katse Wenemaa wiimaseaegset arengut hinnata teeb teine Saksa asjatundja, ajakirja „Ost-Europa" wäljaandja professor Otto Hoetzsch.

Nõukogude Wenemaa on oma kominterni eeskawa teatawas mõttes „jää peale" tagawaraks kõrwale pannud ja asunud sisemisele ülesehitamisele. Sellest ülesehitamisest käib aga läbi mitte majandusline, waid wõimu põhimõte. Ehitatakse esijoones rasket metallitööstust ja neid tööstusalasid, mis sõjawarustamiseks kõige tarwilikumad. Nõukogude Wenemaa loeb end ümberpiiratud kindluseks, kes kõigega, mis sõjapidamiseks tarwilik, peab end ise warustama. Kuulus „pjätiletka" on sihitud seks, et nõukogude riiki wälismaast nii ärarippumatuks teha kui wõimalik. Sama sihti ajab taga ka „interwentsiooni psühhoos", mida nõukogude propaganda lewitab ja mis nõukogude kodaniku ja wälisilma wahel ülepääsmatu kuristiku peab kaewama. Ühtlasi tunnewad nõukogude juhid, et punaarmee praegusaegse rahwaste sõjaga walmis ei saaks, sellepärast on nende kartus interwentsiooni eest miite ainult silmakirjalik, waid sagedasti ka töeline.

Küsitakse sageli, mis siis tuleb, kui pjätiletka õnnestub. Mida tähendab aga: kui ta õnnestub? Saja protsendi ulatuses ei wõi ta juba sellepärast õnnestuda, et arwud, mida otsustawaiks peetakse, alatasa muutuwad. Kuigi ettesetatud kawa ükskord teostatakse, siis jääb lahtiseks küsimus, kuidas saawad hiigla wabrikud, mida ameerika insenerid sisse seadnud, Wene juhatusel töötama. Jääb küsimuseks, kuidas kogu rahwamajanduseparaat kokku klapib ja, — mis ju lõpuülesandeks on, — kas rahwa elustandard tõusma saab.

Wene majandus ripub täiesti wiljasaagist. Üksainus wiljaikaldus 1920. a. ulatuses tooks praegu ülenägematu kokkulangemise ja kaose, mida keegi ei sundaks ette kujutada.

Hoolimata kõigest püüust wälisilmast rippumatuks saada, ei ole Wenemaa mitte enam saar ilmamajanduses. Ta peab ilmaturule müüma juba seks, et sealt midagi osta. Ja et ta omas waluutahädas iga hinna eest müüb, siis ajab see „dumping" ikka tugewamini kogu kapitalistliku ilma Wene wastu kokku liituma, olgugi et Wenemaa tähtsus ilmaturul weel kaugeltki see ei ole, mis ta oli enne sõda.

Kõike kokku wõttes arwab prof. Hoetzsch, et ka pjätiletka puud igatahes mitte taewani ei kaswa. Kui wälisilm oskab sõja tagajärgedest rahulikul teel üle saada, siis saab Wene enamlus kui majandussüsteem, mis wälismaad wajab, lihtsalt sunnitud ewolutsioneeruma. Kas Nõukogude Wenemaa hädaohuks saab kapitalistlikule maailmale, seda küsimust otsustada ei suuda mitte Nõukogude Wenemaa ise, waid see ripub wälismaailmast endast.

N.

105 surmaohwrit brasiilia sõjawarustuslaos plahwatuse juures.

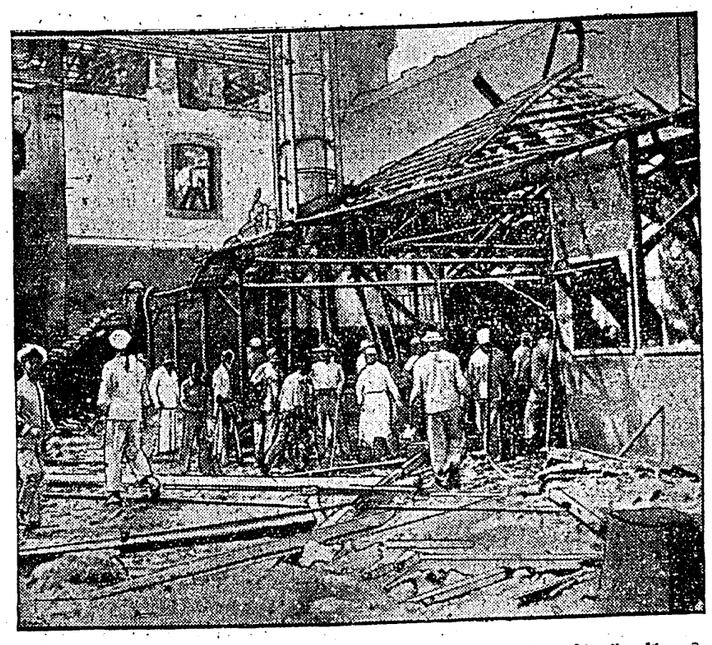

Brasiilia merewäe warustuslaos Rio de Janeiros oli neil päewil raske plahwatus, mis nõudis ohwrits 105 inimese elu. Raskesti haawatute arw ulatuwat ligi 500-ni. Teadmata kombel tekkis laos plahwatus ning 60.000 tsentnerit laskemoona lendas õhku, purustades kogu ümbruse ning tekitades määratut ainelist kahju. Pildil: sõjawäelased ja arstid päästetöödel purunenud majade juures.

Wõitlus eetris.

Wastukaalu Wene raadiopropagandale.

Wastukaaluks Nõukogude Wene hiigla raadiojaamade saksakeelsele propagandale on saksa raadiojaamad annud nüüd kolm informatsioonikõnet Wenemaa kohta. Wiimane neist, „uus majapidamine Nõukogude Wenes", saadeti alles mõni päew tagasi.

Kõnelejaks oli igakord dr. Herbert Weichmann, kes hiljuti mõnda aega wiibinud Nõukogude Wenes ning kirjutanud raamatu sealsetest argipäewa oludest. Saksa wõimude eesmärgiks oli anda õiget pilti Wenest, et sinna wälja rändawad saksa töölised ei omaks ainult roosiliisi ettekujutusi wene oludest, nagu neid lewitab wene oma raadio.

Eelpoolnimetatud saksa raadiokõned on kuulduwasti Moskwas suurt pahameelt tekitanud. Kominterni Saksamaa sektsioon olewat teinud ettepaneku saksa kommunistlisele saadikule Wilhelm Pieckile, kes praegu külastab Nõukogud Wenet, kõnelda saksa keeles majanduslisest ning poliitilisest olukorrast Saksamaal. See kõne kawatsetakse saata edasi kõigi wene raadiojaamade kaudu. Samuti kõneldakse, et wenelasil olewat kawatsus takistada saksa Königswusterhauseni raadiojaama saatekawa edasiandmist, kättemaksuks informatsioonikõnede eest.

Uus staadion Wiinis.

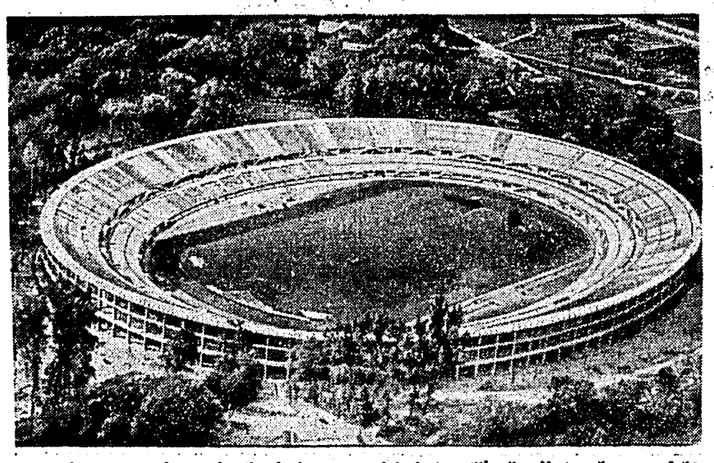

Wiini sportliste ringkondade — eriti jalgpallimängijate kauaaegseks umistuseks oli saada mut suurejoonelist wõistluswälja. Nüüd me staadioni ehitamisega, milline awatakse 28. juunil, täitub see soow. Uus spordiwäli on ehitatud kõigi moodsa tehnika nõuete kohaselt ja wõimaldab ruumi 50.000 pealtwaatajale.

Balder Jaan

Mugaw sõit.

Et tõmmata rohkem sõitjaid ligi, selleks tuleb riputada waguni seintele pilte, tuleb hoolitseda piinliku puhtuse ja reisijate rahu eest, tuleb seada sõiduplaanid reisijatele hästi kättesaadawaks. Niisugune on teedeministri käsk raudteewalitsusele, et sõit tuleb teha hästi mugawaks.

Kuis ajad küll muutuwad! Mulle meenub aasta 1920. nõukogude Wenes. Tol ajal oli raudteesõit seal pisut teistsugune kui praegu meil. Mul oli kord waja sõita Ukrainast Moskwasse. Tulin jaama ja hakkasin ootama rongi. Tol ajal sõiduplaani ei olnud, keegi ei teadnud rongi minekust midagi. Jaamaülem oli sama tark kui kodanikki ning rongid isegi ei teadnud, millal nad lähewad. Aga ega sellepärast sõidud sõitmata jäänud. Istusid teised, konutasin minagi hommikust õhtuni jaamas. Õhtul oli jaama põrand üleni magajaid täis, nagu kohutaw lahinguwäli, kus laip on laiba õrwal. Suure waewaga murdsin endale tüki külma kiwiparketti wabaks, panin pambu pea alla ja heitsin magama. Põrand norskas, sonis ja haises täis wiletsaid inimolendeid. Wõib olla minagi norskasin, tol ajal osati magada kõikjal, mitte ainult sängis.

Kestööl läks äkki põrgu lahti. Magajad kargasid maast, tõusis metsik müdin, haarati pambud, joosti jaamahoonest wälja— rong oli sõitnud ette. Tormijooks wagunitele! Kuid wagunid olid täis niiwõrt, et isegi puhwritel riputi. Kuid tolajal see weel ei tähendanud, et rohkem ei ole ruumi. Ronisin katusele. Kõik katused täitusid sõitjaist, plekk aina kisendas jalge all. Katusel oli kena sõita, kui ilm oli ilus, ei tulnud wihma. Oli weel õine aeg, tõmbusin oma kaltsude alla, püüdsin suikuda. Seda katsusid teisedki. Rong oli nagu jaama ette kinni külmanud, ei mõtelnudki hakata liikuma. Meil hakkas külm. Katusel algas wägew plekipõrin. Sõitjad katsusid saada sooja trampides. Kui päike tõusis, olime lahekordselt rõõmsad: nüüd sai soendduda ja nüüd hakkas rong liikuma. Päikesepaistel heideti magama, ei karbetud katuselt alla weereda.

Enne Tuulasse jõudmist rong peeti kinni. Punawäelased kerkisid kahelt poolt teeäärest, meile karjuti kategooriline käsk: ronige katuselt maha. Katusel ei tohtinud sõita, sest katused ähwardusid langeda sisse, räägiti, seda on tulnudki ette. Aga meie ei tahtnud alla ronida, sest all ei olnud ruumi. Punawäelased panid siis kuulipildujad podisema, kuule wingus üle peade. Muidugi, nad tegid esialgu hirmu, pihta nad ei sihtinudki. Nii pühiti meid katuselt alla. Jooksime karjas ümber rongi, kuid asjata: trepid ja waguniwahed olid täidetud wiimseni, polnud jalatäit ruumi kusagil. Jäime rongist maha. Kaks päewa ootasime Tuulas, siis tuli teine rong. Siis sõitsin ägedas heitluses endale trepiastmel jalatäie ruumi, sõitsin Moskwasse.

Kui ma neid „häid aegu" meele tuletan, siis muidugi mitte selleks, nagu oleks tookordne sõit olnud see kõige ideaalsem. Anname tõele au, eks ta jättis ikka mugawuse suhtes weidike soowida. Seda endale meele tuletades ma ainult imetlen, kuis ajad muutuwad. Ja inimesed ühes ajaga. Praegu sul on sõiduplaan, sa saad oma platsi, wõib istuda wagunis nagu oma kodus. Aga ikka ei olda rahul. Pagana nõudlikuks on mindud. Näe, eesti rahwas ei taha sõita muidu, kui pandagu pildid seintele. Ammuks see meil Eestis oli, kus kurdeti, et rahwas ei käi kunstinäitustel, seal haigutab tühjus. Aga näe, nüüd on rahwas kunstist nii sõse wõetud, et sammu ei sõida ilma piltideta wagunis. Muidu kuulutawad streigi wälja. Wõib-olla, et ongi juba kuulutanud. Niisuguse mulje saab küll härra ministri ettepanekust, et paljud inimesed on jätnud oma sõidud sõitmata selle tõttu, et waguniseintel ei ole pilte. Kui nüüd kawatsetakse pildid sinna riputada, siis selle eesmärgiga, et tõmmata reisijaid rohkem ligi. Tähendab, maalid on ikkagi meie rahwa eluline nõue, ega minister muidu nendes suurt tõmbenumbrit näe. Ma luban endale mõelda piltide all kunstiwäärtuslisi maale, ei usu, et härra ministergi nende all muud mõtleb. Nõmme elektrirongis on ka pilte, kuid need on reklaamikesed. Kui Nõmme rongid on alati hirmsasti täis, siis küll mitte nende reklaampiltide pärast.

Siin ärge, jumala pärast, mõelge, nagu katsutsin mina härra ministrile põõna panna nende piltide suhtes, et nagu poleks neil wagunis mingit tähtsust. Mina pooldan neid kõwasti. See on tore idee, kuigi, wõib-olla, see sõitjate arwu ei suurenda, riiki ei rikasta. Kuid kodanikku see wõib rikastada. Seega sokutatakse kunst rahwasse. Wagunis wõib tunda wahel igawust. Mäletan isegi, kuis ma kord kõndisin wagunis ringi ja igawuse pärast lugesin sada korda läbi waguni inwentari nimekirja. Ma poleks seda nii palju lugenud, kui oleks olnud pilte seinal. Nagu mind ei huwitanud põrmugi too nimekiri, mida ma ometi põhjalikult uurisin, nii wõib seisatuda ometi pildi ees sääranegi kodanik, kes ei hooli kunstist. Igawuse pärast waatab, wõib-olla, hakkab midagi taipamagi, et ega seegi just päris ülearune asi maailmas ole.

Mis puutub sellesse, et wagunites peab olema „piinlik puhtus", siis ma mõtlen jällegi, kuis ajad on muutunud. Näe, enam ei taheta sõita muidu, kui olgu „piinlik puhtus". Tean lihtsaid inimesi, kellele liig puhtas ruumis wiibimine oli tõesti piinlik. Neil polnud niisuguses „sakste kohas" kuigi mugaw. Ei olnud kodust tunnet. Niisugused inimesed ongi wist mõelnud wälja wäljenduse „piinlik puhtus". Aga nüüd on wist seda sorti rahwas wälja surnud. Nüüd külainimesedki pole enam meie kolmanda klassi korraliku waguniga rahul. Muidu ei sõida, kui olgu kõik läikiw ja poleeritud nagu peegel. Ma pole kaua maale saanud, meie maameeste saalid wõiwad aina hiilgada. Jumala pärast, mina ei ole „piinliku puhtuse" wastu, ma ainult imetlen, kuis inimesed muutuwad nõudlikuks. Jätawad sõidu sõitmata sellepärast, et wagun ei ole küllalt poleeritud.

Siis weel see „reisijate rahu". Kuidas selle eest hakatakse hoolitsema, sellest mul pole praegu selget ettekujutust. Wist ehitatakse niisugused wagunid, kus iga sõitja jaoks on oma kabiin, niisugune wäike, nagu telefonikapp, hästi paksude seintega. Seal sul on siis lillewaas nina all, pilt seinal ja suur rahu. Pagan wõtaks, mõtlen praegu, millal kogu eesti rahwas muutus Richard Rohtideks, et himustab kangesti suurt rahu ja üksikkambrit. Siin pean küll wastu waidlema. Kas ei tuleks wagunisse rahu asemele soetada raadio, muusikat, nii, et istud nagu kusagil kontsertaias ja wurad läbi maastike.

Siis oli juttu weel akendest. Et liiga kitsad on, wäljamaal on laiemad. On kitsad küll, aga kaunis mugawad. Kui kena tütarlaps pistab pea aknast wälja ja kui sa torkad oma nupu sinna õrwale, siis sul on põhjus olla temaga pale wastu palet. Kui nii ligidal ollakse, siis saadakse tuttawaks. Aga kui on lai aken, siis ei saa ligi olla, siis ei saa nii kergesti tuttawaks.

Muide, tehke akendega, kuidas tahate, mul on niikuinii naistega seiklemine warsti seljataga. Aga küsitaw on siisti, kas laiemad aknad tõmbawad rahwast rohkem ligi, kas kitsaste akende pärast keegi on sõitmata jäänud.

Ma mõtlen, lõbu pärast ei lähe keegi sõitma. Ma mõtlen, eesti rahwas pole jätnud sõitusid sõitmata ebamugawuse pärast. Kui eesti rahwas on wähemnõudlik, siis see ei tähenda seda, et talle ei maksa anda mugawust raudteel. Pooldan wäga ministri ettepanekut, kuigi pean tähendama, et maamehel on mugawusest teine arusaamine kui ministril. Praegu on wagunites wiina joomine keelatud, aga kui maamees on käinud linnas, saab wagunis tuttawaga kokku, siis ta ei saa jätta pakkumata pudelit tuttawalegi. Tõstetakse suule ja tehakse kull-kull! Aga kui politseinik näeb, siis tuleb protokoll. Pahandus ja trahwimaks. See teeb mehe sõidu ebamugawaks. Mis on temale pilt — lubatagu wagunis wiina joomine!

Kui lubatakse, siis seegi ei ole weel tõmbenumbriks. Wiina wõib juua kõikjal. Kui tahetakse meelitada inimesi sõitma, siis lubatagu, näiteks, rongides hasartmängud, et iga rong oleks lendaw Monte Carlo. Siis paljud mujal ei oleksti kui wagunis. Siis wäljamaalasigi tuleks meie rongidesse, mundkui sõidaks Tallinna ja Narwa wahet wõi kolistaks mõnel teisel liinil kuude wiisi.

Kui tahetakse just tõmbenumbrit. Seda ju tahetakse. Ning miks mitte niisugust.

Miks waene peab olema tingimata wooruslik, kuna woorus ei aita waesusest wälja. Meie riik on wäike ja waene, me peame kasutama hästimõjuwaid tõmbenumbreid.

Aga küll on ikka ajad muutunud: nüüd tuntakse muret, kuidas meelitada sõitjaid rongidessel

ustuslav plah-

os oli neil päewil ras-
u. Raskesti haawatute
laos plahwatus ning
des kogu ümbruse ning
ed ja arstid päästetöö-

tlus eetris.

ene raadiopropagandale.

Nõukogude Wene hiigla
sakjakeelsele propagandale
jaamad annud nüüd kolm
net Wenemaa kohta. Wii-
us majapidamine Nõuko-
adeti alles mõni päew ta-

igakord dr. Herbert Weich-
uti mõnda aega wiibinud
nes ning kirjutanud raa-
argipäewa oludest. Saksa
rgiks oli anda õiget pilti
wälja rändawad saksa töö-
ainult roosiliisi ettekujutusi
ngu neid lewitab wene oma

atud saksa raadiokõned on
osiwas suurt pahameelt te-
nterni Saksamaa sektsioon
ettepaneku saksa kommunist-
Wilhelm Piecklile, kes prae-
õukogud Wenet, kõnelda sak-
anduslisest ning poliitilisest
ksamaal. See kõne ka-
edasi kõigi wene raadio-
u. Samuti kõneldakse, et
at kawatsus takistada saksa
useni raadiojaama saatela-
st, kättemaksuks informat-
t.

nale, seda küsimust ot-
uda mitte Nõukogude
, waid see ripub wälis-
dast.

N.

ollakse, siis saadakse tutta-
on lai aken, siis ei saa ligi
nii kergesti tuttawaks.
akendega, kuidas tahate,
ii naistega seiklemine wars-
lga küsitaw on siiski, kas
tõmbawad rahwast rohkem
te akende pärast keegi on
.

lõbu pärast ei lähe keegi
ötlen, eesti rahwas pole
söitmata ebamugawuse pä-
rahwas on wähemnõudlik,
da seda, et talle ei maksa
raudteel. Pooldan wäga
elut, kuigi pean tähenda-
l on mugawusest teine aru-
iistril. Praegu on waguni-
ne keelatud, aga kui maa-
linnas, saab wagunis tut-
s ta ei saa jätta pakkuma-
valegi. Tõstetakse suule ja
Aga kui politseinik näeb,
oll. Pahandus ja trahwi-
mehe sõidu ebamugawaks.
pilt — lubatagu wagunis

siis seegi ei ole weel tõm-
na wõib juua kõiksal. Kui
da inimesi söitma, siis lu-
rongides hasartmängud, et
endaw Monte Carlo. Siis
oleksti kui wagunis. Siis
tuleks meie rongidesse,
Tallinna ja Narwa wahet
nel teisel liinil kuude wiisi.
just tõmbenumbrit. Seda
ng miks mitte niisugust.
ab olema tingimata woo-
us ei aita waesusest wälja.
äike ja waene, me peame
õjuwaid tõmbenumbreid.
ka ajad muutunud: nüüd
kuidas meelitada söitjaid

Esimene kohtamine kapten A. Irwega

Mälestusi eestlastest ilmasõjas.

Sakslaste eest taganejate waidlused.

I.

Meie filmapaistwama wabadussõjalase kapten Irwe elulugu oleks pidanud ammu uurimisele wõetud ja eriraamatuna wälja antud olema.

Nende ridade kirjutaja on teinud kaasa kapten Irwega ilmasõja waewarikkaid retki wene 269. Noworshewi jalgwäepolgus. Alates 1915. a. kewadest kuni Irwe polgust lahkumiseni 1917. a. suwel, olin temaga alalises lähedases kokkupuutumises. Et meie wahel walitses südamlik wahekord, siis arutati kaugel wäerindel kodumaa tulewikku ja sepitseti fantastilisi kawasid tema poliitilise korra loomiseks. Kui siis weebruari rewolutsioon wäikerahwaste autonoomia üles wõttis, kinnitasime ka meie kaugel Rumeenias sini-must-walge lindi uhkustundega rinnale. Wäike grupp sõdureid eesti rahwuswärwidega pluusidel, kogunud kapten Irwe ümber tema blindaashis, kinnitas üksmeelselt oma juhatajaga — mitte semstwost kapitud autonoomia, waid iseseisew Eesti wabariik! — Kui ei lähe teisiti, siis relwastatud jõul!

Siin tahtsin waid toonitada, et kapten Irw mitte ainult julge ja osaw sõjajuht ei olnud, waid ka kaugelenägija poliitik. Irw oli kindlatahteline, sirgjooneline töömees. Tal puudus oraatori and ja massiide wõluja instinkt ning sellepärast on ta wast jäänudki sõjakangelaste kalmistul üksinda wiimasesse soppi.

Kuna elab laiali kodumaal palju endise Noworshewi polgu sõdureid — eestlasi, mitmeid, kes kapten Irwe otsekohese komando all lutrajate komandos wõitlesid, on otse piinlik kirjeldada sündmusi, mille täpist kohta ja kuupäewa ei mäleta. Loodan, et wanad kaaswõitlejad ebatäpsused mulle andestawad ja oma mäluga need parandawad.

16 aastat on möödunud, kui kohtasin esmakordselt kapten Irwe. See oli weebruaris 1915. Olin 269. Noworshewi jalgwäe polgus. Meie polk seisis rindel 10. armee paremal flangil Ida-Preisimaal Tilsiti all. Algas kewadine

suur sakslaste pealetung

ja 10. armee paisati Preisimaalt wälja. Armee peajõud peatusid alles Grodno all, kus sakslaste rünnak murti. Meie celpostid seisid Pikttupöneni kirikukülas ja paaripäewase wisa wastupanu järele tõmbusid need tagasi. Ent siis algas meil taganemine, ilma et oleks tugewat waenlase surwet tundnud. Waenlane ähwardas aina pahemalt meid ümber haarata. Selgus, et meist pahemal seisew kindral Leontowitshi ratsadiwiis oli taganenud, jättes meil külje kaitseta. Meil räägiti, et Leontowitshi husaarid otsejoones Grodno kindlustuste warju kihutanud. Kas see õige, ei saanud meie alamwäelased teada. Taganesime ööseti mõne wersta, siis asusime kaitseliinile, kus päew läbi waenlase salkadega äge tulewahetus kestis. Öösel tuli teade, et waenlane ähwardab pahemalt taganemisteed lõigata, mispärast jällegi taganeti. Kuna asusime umbes 30 klm. Preisimaal, siis kulus tasapisi taganemiseks Wene piirini päewa 3—4. Olles taganetud juba Kowno kubermangu, tehti öösel wastuataak ja waenlane löödi meilt õhtul ärawõetud Bosherunje külast wälja. Kuid nüüd oli waenlasel juba jõud kohale toodud ja algas sealtpoolt weel samal öösel pealetung tugewa kahurtule toetusel. Kuna meid pahemalt ähwardamas ümberhaarang ja waenlase ahelikud metsikult ründasid, anti koidikul käsk taganeda Taurogeni. Sama linnakest nimetati mõni aasta tagasi korduwalt leedulaste mässulatse puhul Woldemarase walitsuse wastu.

Oli lumelagunemise aeg, kõik kohad täis wett, jõgedel jää minemas. Eel Taurogeni oli jõgi, millest üle tuli taganeda. Jõest üle käib kiwitee ja sellelt olid sakslased tõugisel taganedes raudsilla õhku lasknud. Wenelastelt ehitati talwel jõele kolm puusilda, milledest üks tugewam suuremate raskuste ülewooks. Kuna wesi jõejääl lainetas, polnud julgust katsuda üle jää minna ja wäeosad trügisid Wenemaa poole kahe puusilla kaudu, kuna kolmas tugewam tungil kahureid ja igasugu wooriwankreid täis oli. Kui jõudsin jõeni, olid wäeosad suuremalt osalt üle jõudnud. Siinpool jõekaldal lamas hõre ahelik, kaitstes taganemist. Jooksusammul jõe poole rutates, ajuti seljataha wisatud pilgule paistis hommikuudus Saksa kiiwreid ja ümberringi lumes ja wees sulpsatusid kuulid. Pea kohal lõhkes alatasa shrapnelle. Sildade juures askeldasid sapöörid. Nähtawasti olid sildade alla miinid asetatud ja oodati ainult wiimaste meeste üleminekut, et sillad siis õhku lasta. Meie jõuk, jõudnud kaitsja ahelikuta taha jõe kaldale, arwas end wäljaspool ohte ja mehed laskusid wäsinult lumele, et hinge tagasi tõmmata. Olles wast paar minutit lesinud, kõlas jõelt kole mürts ja silla plangud lendasid kõrgele taewa alla. Siis weel paar kolm mürtsu ja meieni paisati pudikstistud lauatükid.

Sillad olid õhku lastud.

Sapöörid olid wist surmahirmus pea kaotanud, sest üle jõe seisis weel taganemist kaitsew ahelik ja hulgana taganejaid sõdureid. Tekkis segadus, wandumine ja kirumine. Meie polgu koosseisus oli wähemalt üks kolmandik eestlasi, kuna polk koostatud Liiwi ja Pihkwa kubermangude reserwwäelastest. Wene- ja lätikeelne sõimuwalingu sees kuuldus eesti „kurat" trummipõrinana. Kargasin üles ja wahtisin ehmunult sildade poole. Rusud mustendasid jõelt ja wees ujusid palgijupid. „Pole midagi katti, keskmine sild on terwe, miin on lõhkenud silla alt wälja. See kannab küll weel." Keerasin ümber, minu ees seisis wäikest kaswu, üleni porises sinelis mees laskewalmis püssiga, pagunitel noorema allohwitseri kaks „lõtshkat". Räätija rahulik toon, irooniline naerujoon suu ümber rahustasid ja kainestasid mind. Asjane paanika kadus. Wihisesid aina tihedamini waenlase kuulid, juba latsutas kuulipilduja. Heitsime kõhuli, ma pöörasin oma püssiotsa ka waenlase suunas. Wiimane ahelik lebas liikumatult wäljaspool sihtkaugust. Meie mehed waikisid ja ootasid. Hakkasime wastuttawa allohwitser-eestlasega jutlema. Kuulsin, et ta on luurajate komandos, tagawarawäelane, Wiljandimaalt pärit. Jutus tundus intelligent mehena, nähtawasti kaunis sõnakehw. Pikemalt järele pärida siin, waenlase rünnaku ootel ei tihanud. Samase mulje sai tema wist ka minust. Kuna waenlase ahelik ikka weel rünnakule ei tõusnud, tegin uue tuttawa nõuande järele ja laskusin küürakile kaldalt alla jõele, et oma roodule järele jõuda. Lahkudes andsime üksteisele kätt ja ta kutsus mind endale külla luurajate komandosse, kui kusagil peatume ja wabu tunde juhtub.

Jõudnud sillale, nägin, et see terwe ja miin ainult mõnd tala wigastanud. Saanud wastaskaldale, ürgasid kuulipildujad tuld ja tagasi waadates nägin tõuswa päikese kiirtes halle sineliteta kogusid hüpetega meie ahelikku poole rühkimas. Pistsin jooksu, kuna asi muutus kardetawaks. Poolküürus, komistades ja libisedes weeloikudes, sähwas pähe, miks ei küsinud ma tolle luuraja nime, kuis leian ta üles, sest otsustasin kindlasti teda esimesel wõimalusel külastada.

Mõne päewa pärast taganeti suurt Schauli-Miitawi kiwiteed Skadwilli suunas. Päewase wihma järele oli saabunud külm õhtu. Weele tõmbus jäätord. Taurogeni ees peeti weel lahing ning meeste sinelid nõretasid weest; lagedal wäljal lamades soliises wesi külje all. Õhtu külm tõmbas sinelid esiteks kõwaks ja igamees paistis käiwat kellasarnases torbikus. Terwe keha lõdises ning wehiti ikka ruttu ja ruttu käia, et sooja saada. Riwist ei peetud enam kinni, igaüks astus, kus aga sai. Püss rihmaga üle õla wisatud, käed wastamisi käistesse topitud, sammusin sõngelt oma teed. Kibedus, nukrus, isegi ahastus nõörisid kõri, kuid üle kõige tundus raudse seaduse jäätülm käsk, pead! Ei olnud tuju, lihtsalt jõudu ei olnud mõne kaasmaalasega alustada juttu, ehkki neid trobikondadena mu ümber kõndis, omawahel juttu westes. Igatsusega oodates käsku wiieminutiliseks puhkuseks, mis iga wiie wersta järgi tehti, sattusin äkki õhkulastud sildade juures tutwunenud luurajate allohwitseri kõrwale. Rõõmsalt hõikasin talle terwituse, millele wastas lahke naeratusega, kui oleks kohanud wana hea tuttawaga. Kuna sõjas üleliigne wiisakuse wormaliteet millalgi lugupidamises pole olnud, siis räätsime alguses juba üksteisele — sina. Westeldes jatkasime saabuwa öö pimeduses marssimist kolisewate kahurite wankrite ja wooride wahel. Kirusin sõda, kirusin kõike siin maailmas, wandusin iseennast. Mu kaaslane naeratas waid sellele oma kerget, mitte elurõõmust ülewoolawat, waid rahulikku, muretut naeru. Sattusime wäikesesse waidlusse sõja üle. Tema oli tagawarawäelane, sõjawäe distsipliin oli sõõnud end ta kontesse ja üdisse. Mina sellewastu olin „hall", wast pool aastat sõjawäes. Tema leidis selle sõja õigustatud enesekaitsena Wenemaa poolt. Saksamaad ta wihkas. Sakslased olewat sõja alustanud, et terwet maailma oma raudse rusika alla suruda, mis neil tema arwates aga korda ei minewat. Wenemaa olewat tugew, tal olewat arutu hulk inimesi kasutada, kuna Saksamaa jooksWat peatselt weest tühjaks ja siis liitlased kokkiwat sakslasi igat kanti. Wenelaste taganemine ei tähendawat weel midagi, warsti jäätwat wäeliin seisma ja sakslased löödawat tagasi.

Olin koolipoisina lugenud keelatud kirjandust. Pidasin end sotsialistiks ja rewolutsionäriks, olgugi et kõigist neist doktriinest oli waid udune aime. Kuid mõnekuine wäerindel wiibimine oli teinud minust sõjawihkaja. Loetud sotsialistlikkude raamatute tsitaadid muutusid sõjakibeduste ja hädaohu mõjul kindlaks wormeliks ajus, et meile, sõdureile, Wene kui ka Saksa kaewikuis sõda tarwis ei ole. Meie ohwerdame end Mooloki altaril. Püüdsin kõike seda oma kaaslasele selgeks teha. Tema aga ei saanud seda omaks wõtta. Kas see olewat siis õige, kui meie nende rumalate õpetuste järele relwad maha paneme ja ise koju jookseme. Waenlane wõtwat meie kodumaa, mõisnikud saawat kadunud õigused tagasi ja meid tehtawat pärisorjadeks ning piits toodawat wälja. Sajakordselt raskemaks minewat elu, kui siin wäeliinil waenlase wastu wõideldes. Sõda olewat lõbus asi. Mees ei tohtiwat hirmu tunda. Naised wõiwat seda, mees mitte iialgi. Saawat surma, mis sellest. Ka kodus wõiwat mõne haiguse kätte ära surra. Ehk juhtuwat mõni õnnetus. Kas wähe õnnetuid surmajuhtumeid ette tulewat oma kodunurmel wõi kambriski.

Ebailusa nahavärvi

ning kätc- ja näopunetuse wastu tarwitatakse kõige paremini lumiwalget Leodor-kreemi (Creme Leodor). Ka kare nahk kaob, kui järjekindlalt tarwitatakse Leodor-kreemi. Wiimast määritakse nahale pärast pesemist wähesel mõõdul. Leodor-kreemi eriline paremus seisab selles, et see matt kreem imehästi jahutab sügelewat, ärritatud näonahka, olles ühtlasi eelistatawaks aluseks puudrile.

Tuubi hind kr. 1.25 ja kr. — 75. Saadawal igas Chlorodont müügikohas.

Komintern kujub wõrku

Nagu Moskwast kuulda on IKKI (ispolniteljnõj komitet kommunistitshesKawo internatsionala) juhatuse wiimased koosolekud peamiselt pühendatud plaanide arutusele, kuidas kasutada Hispaania rewolutsiooni rahwuswaheliste suhete rikkumiseks, eriti segaduste tekitamiseks Prantsusmaal ning wõimalikult isegi Inglismaal.

Kommunistliku internatsionaali üheks tähtsamaks ülesandeks olewat laostada Hispaania sõjawäelisi jõude Marokkos. Selleks on saadetud erilised instruktorid, kes peawad oma töös kasutama samu meetodeid, mis Wenes 1917. a. osutunud tagajärjekaiks; weenda hispaania sõdureid, et Marokkos wiibimine on nende isiklikkude huwide ohwriks toomine ning et nad peaksid lihtsalt pöörduma koju, et mitte kaotada kõiki wõimalikke hüwesid, mis rewolutsioon neile wõimaldab.

IKKI juhatus usub, et osawad instruktorid suudawad küllalt tagajärjekalt tekitada rahutust hispaania wäeosades ning peale selle wõib korraldada rahwuslist laadi kandwaid rahwameeleawaldusi palju suuremas ulatuses, kui omal ajal Abd-el-Krimi puhul, kootes sellega ka Prantsusmaad kiskuda uude sõtta. Kui kõige selle tagajärjel Prantsusmaa okupeerib hispaania maaalad Marokkos, kergendab see, nagu usuwad enamlased, konflikti tekkimist Suur-Britanniaga.

„Waba Maa" tellimishind

on järgmine:

1 kuu	Kr. 1.50	7 kuud	Kr. 8.50
2 „	Kr. 3.—	8 „	Kr. 9.70
3 „	Kr. 3.70	9 „	Kr. 10.90
4 „	Kr. 4.90	10 „	Kr. 12.10
5 „	Kr. 6.10	11 „	Kr. 13.30
6 „	Kr. 7.30	12 „	Kr. 14.50

Ainult 9 päewa on weel müügil Karskusliidu loteriipiletid.

Miljon senti pileti eest, kui 7. juunil s. a. ei loosi.

Miks suwi teeb kõhnemaks.

Raswaained meie kehas.

Meie keha wajab toidunaineid aastaegade kohaselt. On ju teada, et talwel keha kaotab rohkem soojust kui suwel, sest füüsika seaduste järele temperatuurid looduses tõkiwad ühtlustuma ja seda kiiremalt, mida suurem nende wahe. Inimese keha soojus on ühtlane, ümbritsewa õhu soojus aga muutlik, talwel on see hulga madalam keha soojusest, suwel jälle läheneb ta kehasoojusele ja harukordsel juhul on wõrdne. Et temperatuuri hoida ühtlasena (36 ja 37 kr. wahel), peab keha kütmist reguleerima; talwel tuleb rohkem kütta kui suwel.

Keha kütteaineks on peamiselt rasw, teises järjekorras tärklis-suhkru ained (jahutoidud).

Raswa kiht on ka kehale kaitseks külma eest ja nagu kütteaine tagawaralaoks. Sellepärast on külmas ümbruses elawad imetajad loomad, — nagu hüljes, walaskala, karu, — tiheda nahaaluse raswakorraga kaetud. Teiselt poolt teame, et põhjapool elawate inimeste (eskimod) kehawormid on enam ümmargused kui lõunamaalaste omad (nagu hindud, neegrid). Külmema aastaaja jaoks kogunwad loomad enesele raswa sama eesmärgiga. On ju teada, et karu ja kärp talweunele asuwad suurema raswatagawaraga. Ka inimestel on kalduwus talwel rohkem raswa kehasse koguda külma eest kaitseks. Soojade ilmade lähenemisel muutub raswa tagawara tülikaks, keha ei waja enam teda kütteks sama palju kui talwel, ta piirab liikumist ja tegewust, iga wähemgi suurem tegewus paneb kohe higistama ja wäsitab ruttu. Wastumeelseks muutub siis raswa sisaldaw toit. Eskimod, kes talwel hülge ja walaskala raswa nagu juustu söösad ning sellele weel sulatatud raswa peale joowad, eelistawad suwel lahja toitu ja joowad heal meelel wett. Samuti tunneb põhjamaalane (norralane, soomlane, laplane, eestlane) Itaaliasse ehk Aafrikasse sattudes korraga wastikust seniste „tugewate" toitude suhtes ja läheb üle kohalistele toitudele, kerge ilma halwemaks muutumine paneb teda jälle igatsusega mõtlema kodumaa toitude peale. Loodus sunnib sellest eemale hoidma, mis pole kehale wajalik.

Kogemuste waral on inimesed juba hallil ajal weendumusele tulnud, et talwine raswatagawara on suwel koormaks ja sellest tuleb wabaneda. Igasugused rahwajuhid on need maksma pannud ja et sellest kindlamini kinni peetaks, siis kõiki usukommetega ja kohustustega sidunud. Moosese eeskirjade järele paastuwad juudid kewadel, ka rooma ja kreeka katoliku kirik peab sellest kinni. Muhamed ei kohustunud oma järelkäijaid otsekohe paastuma, waid keelas ära kuu aja kestwusel („ramason") päewal süüa. Sellel on sama eesmärk, kui paastumisel, sest ega inimene öösel magades ei suuda niipalju süüa kui päewal ärkwel olles. Kewad sunnib inimesi rohkem liikuma, päike, wärske õhk ja mõnus soojus meelitab inimesi wälja ja paneb nende liikmed tegewusse; eriti just laste juures on see silmatorkaw. Iga liikumise kannul käib aga raswa- ja tärklisainete kahanemine. Nii saawutab loodus toidainete tasakaalustamise meie kehas.

Dr. A. Liin.

ikka kahwatu ja kindel. Wõis näha, et ta tundis enese haawatuna.

„Lõpuks on mehed kõik ühesugused", ütles mrs White iseendale. „Tühine ennasttäisolek."

Ja nagu mask näol, ratsutas ta tema eest mööda ning kohe wõõrastemaja ette.

„Kas wõite mulle ja mu teenijale serweerida lõunasöögi?" küsis ta peremehelt.

„Ma arwan", ütles Lewis, kui juba lähenesid Merritonile, „et peaksin lady Carringtonile tulewal nädalal teenistuse üles ütlema."

Wõõras mis wõõras, ja häbematu pealegi.

„Nii nagu soowite", wastas mrs White.

Kohale jõudnud, leidis ta eest juba mitu kirja tütrelt.

„Armas ema! Waewalt olid sa läinud, kui tuli Flora, mitte enam kui puhkew pungake, waid juba täies õilmes, ja nõudis oma ohwrit. Saatsin rõõmuga ta minema. Ta ütles, et Harry olewat juba parem ja kutsus mind kaasa teda üle wiima Corrabach Halli, kuni ta paraneb, ka sinu majapidamisele olewat see kergenduseks. Nii siis oleme kawatsenud teda reedel sinna toimetada, kui ta on juba saatmiswõimeline. Ma pakin tema ja oma kohwrid ning kaon siit. Tema kohwrid lähewad Corrabachi, minu omad jäätwad siia kuni lõpliku otsuseni. Homme lähen jälle kohustruult Flindi farmi, kuigi ma ei tea, milline on Rico ja tema wahekord. Oh taewas! olen nii tüdinenud ikka tundmast halba, kuid ma ei tea, mida peaksin siis õieti tundma?

Sa näisid õige proosaline oma kummimantlis, kui läksid teele Lewise saatel. Loodetawasti jõudsite õnnelikult kohale."

„Armas ema! Ootasin sult mõnda rida, aga asjata! Rico näib juba palju paremana; ta on juba peaaegu ta ise, wõi weel rohkemgi. Ta oli tesse topitud, sammusin sõngelt oma teed. Kibedus, nukrus, isegi ahastus nõörisid kõri, kuid üle kõige tundus raudse seaduse jäätülm käsk, pead! Ei olnud tuju, lihtsalt jõudu ei olnud mõne kaasmaalasega alustada juttu, ehkki neid trobikondadena mu ümber kõndis, omawahel juttu westes. Igatsusega oodates käsku wiieminutiliseks puhkuseks, mis iga wiie wersta järgi tehti, sattusin äkki õhkulastud sildade juures tutwunenud luurajate allohwitseri kõrwale. Rõõmsalt hõikasin talle terwituse, millele wastas lahke naeratusega, kui oleks kohanud wana hea tuttawaga. Kuna sõjas üleliigne wiisakuse wormaliteet millalgi lugupidamises pole olnud, siis räätsime alguses juba üksteisele — sina. Westeldes jatkasime saabuwa öö pimeduses marssimist kolisewate kahurite wankrite ja wooride wahel. Kirusin sõda, kirusin kõike siin maailmas, wandusin iseennast. Mu kaaslane naeratas waid sellele oma kerget, mitte elurõõmust ülewoolawat, waid rahulikku, muretut naeru. Sattusime wäikesesse waidlusse sõja üle. Tema oli tagawarawäelane, sõjawäe distsipliin oli sõõnud end ta kontesse ja üdisse. Mina sellewastu olin „hall", wast pool aastat sõjawäes. Tema leidis selle sõja õigustatud enesekaitsena Wenemaa poolt. Saksamaad ta wihkas. Sakslased olewat sõja alustanud, et terwet maailma oma raudse rusika alla suruda, mis neil tema arwates aga korda ei minewat. Wenemaa olewat tugew, tal olewat arutu hulk inimesi kasutada, kuna Saksamaa jooksWat peatselt weest tühjaks ja siis liitlased kokkiwat sakslasi igat kanti. Wenelaste taganemine ei tähendawat weel midagi, warsti jäätwat wäeliin seisma ja sakslased löödawat tagasi.

Olin koolipoisina lugenud keelatud kirjandust. Pidasin end sotsialistiks ja rewolutsionäriks, olgugi et kõigist neist doktriinest oli waid udune aime. Kuid mõnekuine wäerindel wiibimine oli teinud minust sõjawihkaja. Loetud sotsialistlikkude raamatute tsitaadid muutusid sõjakibeduste ja hädaohu mõjul kindlaks wormeliks ajus, et meile, sõdureile, Wene kui ka Saksa kaewikuis sõda tarwis ei ole. Meie ohwerdame end Mooloki altaril. Püüdsin kõike seda oma kaaslasele selgeks teha. Tema aga ei saanud seda omaks wõtta. Kas see olewat siis õige, kui meie nende rumalate õpetuste järele relwad maha paneme ja ise koju jooksseme. Waenlane wõtwat meie kodumaa, mõisnikud saawat kadunud õigused tagasi ja meid tehtawat pärisorjadeks ning piits toodawat wälja. Sajakordselt raskemaks minewat elu, kui siin wäeliinil waenlase wastu wõideldes. Sõda olewat lõbus asi. Mees ei tohtiwat hirmu tunda. Naised wõiwat seda, mees mitte iialgi. Saawat surma, mis sellest. Ka kodus wõiwat mõne haiguse kätte ära surra. Ehk juhtuwat mõni õnnetus. Kas wähe õnnetuid surmajuhtumeid ette tulewat oma kodunurmel wõi kambriski.

„Siis, mam..." wastas mees, tõmbas otsaesise kortsu ja raputas pead, „siis ma ütleksin, te ei mõtle seda tõsiselt. Midagi peab olema teile pähe torganud."

Lewis raputas pead.

„Sellest ei tuleks midagi head, mam! Mõne inimese juures on liha ja weri kokku sõtkutud nagu leiwataigen: ja niisugune olen mina. Mõned on rullitud nagu peen küpsis — nagu lady Carrington, ja mõned on segatud püssirohuga kui wäikesed padrunid, mis pistetakse laskeriistasse..."

Mrs White kuulas kannatamatult.

„Ärge rääkige leiwast ja kookidest ja küpsisest", ütles ta. „See kõik ei tähenda midagi. Te wastate harilikult liihidalt, kas „ja, mam" wõi „ei, mam." Sellest on küllalt ka niiüd. Kas arwate ja wõi ei?"

Nende pilgud kohtasid. Mrs White oli muutunud jälle käskijannaks.

„Ei, mam", wastas Lewis üsna rahulikult.

„Miks mitte?" Ja oodates ta wastust ta nägi, kuidas kuiwasid ta jutukuse allikad, kuidas ta nägu muutus jälle wõõraks ja tummaks, nagu ta oli olnud ikka enne seda wiimast kaht päewa, kus pääsesid ootamatult ta keelepaelad.

Siis waatas kindlasti ta silmadesse ja ta nägu jäi endiselt liikumatuks, tusaseks ja nagu haawatuks. Ta waatas ta otsa, nagu lahutaksid neid lõpmatud kaugused, lõpmatud ruumid, ja ta silmad näisid nagu kustki eemalt heitwat talle laawana tardunud, külma wiha.

„Ei, mam. Ma ei wõi anda oma keha ühele naisele, kes ei pea temast lugu."

„Aga ma pean temast palju lugu, päris tõsiselt."

Ta punastus, nagu noor tüütarlaps

Käärimine Rakwere koguduses.

Muinaslooline hobuse moonaraha.

Õp. Palloni ultimaatum: kas mina wõi köster.

Tülid koguduste sisemises elus on eriti terawalt päewakorral praegu Rakweres.

Algas see koguduse läinud aasta majanduslikku aruande esitamisega awalikkusele, kus seisis 1.500 krooniline puudujäät. Kokkuhoiu põhimõttel wõttis nõukogu paar kuud tagasi eesotsas vahwaerakondlase Jaanisega, köstri koha kaotamise küsimuse täiskogu päewakorda.

Küsimus oleks ehk kuidagi lahenduse leidnud, kui mitte koguduse õpetaja E. Pallon samal täiskogu koosolekul ei oleks sellega ühendanud oma lahkumise küsimust. Seisukord kujunes imelikuks, kuna õp. Pallon ühelt poolt kinnitas, et temal köstri F. Siitaki wastu isiklikult midagi ei ole, kuid teatas, et köstri koha alaljätmisel siiski lahkub. Täiskogu otsustas siiski köstrikoha püsima jätta. Mõni aeg hiljem koguduse nõukogu aga tegi wastupidise otsuse, kaotads köstri koha ja otsustas 31. sk. uuesti kokku kutsuda koguduse täiskogu, kes küsimust peab lahendama lõplikult.

Majanduslikust küljest ei näi olewat köstrikoha kaotamiseks mingit põhjust. Köstri palk on 125 kr. kuus. Kui tema asemele wõtta organist, nagu nõukogu otsustanud, ei kujune palgawahe kuigi tähelepandawaks. Organisti ametisse wõtmisel tuleb ka üks kantseleijõud juurde palgata. Seni tegi seda tööd köster, kuid organistilt seda nõuda ei saa.

Kerkib aga küsimus, kas kogudus ei saa kuidagi parandada oma majandusliku seisukorda? Wõimalusi selleks on.

Esiteks teise õpetaja wallandamine. Kitsal ajajärgul jätkuks ühest õpetajast koguduse nõudmise rahuldamiseks küllalt. Ka wõiks wähemaid ametitalitusi usaldada köstri hoolde.

Teise õpetaja wallandamisega wõib kogudus hoida kokku 144 kr. kuus ehk 1728 kr. aastas.

Teise kokkuhoiu wõimaluse annab majand. kulude summa, milline on ebaloomulikult suur, 1864 kr. Selle summa taga peitub midagi muud, kui õp. Pallonil kasutada olew hobune. Aasta jooksul läheb 1110 krooni hobuse moonarahaks (?!), milline summa maksetakse wälja õpetaja Pallonile.

Kas sõiduhobuse toitmiseks kulub tõesti aastas 111.000 senti, s. t. 9000 senti kuus? Ühe majandusühisuse tugewa tööhobuse aastase moonarahana seisab eelarwes mitte rohkem kui 350 kr.

Wiimane arwestus on tehtud tasuhindade järele. Näib imelikuna, et koguduse nõukogu seda mitte märganud ei ole.

Kas siin ei saaks hoida kokku? Kas ei oleks hobuse kaotamine kergem kui köstrikoha kaotamine? Hobune kulutab ju 90 kr. ja köster waid 35 kr. kuus rohkem. Ja lisaks saab kutsarkojamees 540 kr. aastas.

Kui pereisa ise

näitab halba eeskuju.

Oru wallawalitsus Läänemaal kaebas kohtu 6 Kõrgemäe küla talumeest, et need pole korralikult puhastanud talwel teed, ei rookinud seda wõsast ega teinud laienaks, nagu maawalitsus ette kirjutanud.

Mehed omalajal ise nõudnud Kapa-Härma tee üleswõtmist teede wõrku, aga nüüd korras hoida ei taha.

Wallawalitsuse esitajana on kohtu ilmunud wallawanem Jaan Sand, kes satub kurjade talumeestega ägedale sõjajalale.

Mehed seletawad, et wallawanem ajab mingit wana kiusu wõi jonni. Nende teeosa olewat talwel korras, aga wallawanem ise ei täitwat oma kohuseid kuigi korralikult, tema oma küla waheline tee olewat kõige hullem ja „kui pereisa ise näitab halba eeskuju", arwawad mehed, „siis pole meil siiüd ühtigi!"

Wallawalitsus käsutanud mehi teelt wõsa raiuma märtsikuus. Siis et saawat aga muidu, kui lume pealt maha lõigata ja puu alumine osa jääb ikka kaswama, kuhu otsa külamehed hobused katki wõtwat ajada, ja kas siis pidawat külamehed jälle hobuseid halkama wälja maksma?

Ka ei ole mehed nõus, et neid pannakse teed laienda, maawalitsus olewat seda käskinud teha wallawalitsusel, aga mitte Kõrgemäe külameestel. Siiidlane olewat ka wallawolikogu, kes tahtwat teede asjus teistsugust otsust teha, kui kord rahukohtunik teinud, aga „kumb on siis kõwem, kas Haapsalu rahukohtunik wõi Oru wallawolikogu?" pärib üks meestest.

Edasi nõuawad mehed, et toodagu kohtu Lääne maawalitsus, kes tee laiendamise käsu annud, et las seletagu ära, kuidas seadus just on, kas peab teed laiendama wallawalitsus wõi Kõrgemäe külamehed.

Üks meestest räägib pikalt ja laialt, kuidas mehed oma kohused korralikult täitnud, aga wallawanem ajab tühja kiusu ja teeb ülekohut, ning pöördub siis wallawanema poole:

„Kas sa ütled nüüd, Jaen, et mina ei räägi praegu jumala-tõtt?"

Et wallawanem ei anna järele, kohus otsustab järgmiseks korraks kutsuda ette meeste poolt ülesantud tunnistajad, kes teaksid töendada, kas mees räägiks jumalatõtt wõi mitte, samuti saadetakse kutse maawalitsuse ametiwõimudele, et need selgeks teeks, kes need õiged teelaiendajad peawad olema, wallawalitsus wõi Kõrgemäe külamehed.

Kangekaelne perekonnaseisu ametnik.

Pühade eel istus Tartu-Wõru rahukogu süüpingil end. Laiuse walla sekretär Jaan Zuppur. Temale pandi süüks, et ta waatamata siseministeeriumi ja Tartu maawalitsuse korduwatele käskudele jättis saatmata ministeeriumile perekonnaseisu aktide ärakirju. Kohtus tunnistas Zuppur end süüdi; teda karistati noomituse ja 4-kuulise wangistusega.

Paide ühishaigekassa wajaks rewideerimist.

Paide ühishaigekassas walitseb pikemat aega pinewus. Põhjuseks on korduwad walimisfeaduse rikkumised ja tasud juhatuse liikmetele ja asjaajajale sõidu päewa- ja öökorteri raha näol, mida wõetakse oma ettenägemise järgi; summad kujunewad mõnikord kaunis suureks, waatamata sellele, et sarnaste summade maksmiseks et ole tööst. töö sead., samuti ka põhikirjas, ega ka peakoosoleku otsustes ühtki wolitust. On pöördud ka wastawa ametiasutuse poole kaebtustega, kuid millegi pärast on jäänud see tagajärjetuks. Silmatorkawam on asjaolu, et juhatuses on olnud ja on ka praegu tegewuses istkud, kes linnawolikogust Paide töölliste esindajatena osa wõtawad, kes aga haigekassa juhatuses attawad mitteotstarbekohaselt kulutada neid sente, mida töölised oma wiletsast päewapalgast haigekassa maksunäol on kogunud. Oleks hädatarwilik Paide ühishaigekassas täielik rewideerimine ette wõtta.

Poolaka kaks naist.

Tartu-Wõru rahukogus oli wastust andmas poolakas Aleksandra Siepiola kahenaisepidamises. Ta abiellus 1920. a. Tartu Pauluse kirikus Amalie Lombiga. Poolast naisele pässi muretseches selgus, et Siepiola oli 1908. a. abiellynud M. Rutkowskajaga, misjugune abielu oli weel lahutamata ja naine elas Poolas.

Siepiola seletas, et ülmaõja ajal läinud tal naine kaduma; koburahwas teatanud, et naise olla sakslased ära tapnud. Kohus karistas Siepiola't 2-kuulise wangistusega, ühtlasi otsustati wab. wal. poole pöörata, et see karistus määrataks tingimisi. Muuseas on Siepiola esimene näine wahepeal Poolas surnud.

Hiigelsäga Peipsist.

Kolmandal pühal toimetati Peipsi kalurite poolt Tartu kalaturule ligi neljapuudane säga, mis meelitas ligi hulga ostjaid, nii et lühitese ajaga oli hiigelkalast järel ainult suur pea.

Säga kuulub mele jõgede ja järwede suremate kalade hulka. Teda leidub weel Kesk-Euroopa ja Lääne-Aasia jõgedes ning järwedes ja Kaspia- ning Mustmeres. Ta wõib kaswada kuni 250 klg. raskuseks, s. o. ümmarguselt 15 puuda. Need on siiski erandjuhtumid. Meil on suurt sägasid Emajões, Kastre sügawikes ja Peipsis.

Hageri kihelkondline laulupäew.

Hageri haridusseltsi korraldusel peetakse pühapäewal, 7. juunil Hageri kihelkondline laulupäew, millest osa wõtawad kõik ümbruskonna laulukoorid ja koolide õpilaskoorid, kokku 400 lauljaga. Laulupäew peetakse ilusas Mäeküla pargis, tulewase rahwamaja asukohas, mille ehitamist 1932. a. kewadel alustatakse. Laulupäewa sissetulek läheb rahwamaja ehitamiseks. Maja ehituskapital ühe miljoni sendi suuruses on seltsil olemas, samuti on wäljaostetud osa ehitusmaterjali.

Tartu-Taewaskoja raudteel.

Luhtunud kontsert „Wanemuises".

Suwistepühad möödusid Tartus tagasihoidlikult. Sõidetі rohkesti Emajõel paatidega ja raudteel Elwa, Wapramäele j. t. suwituskohtadesse, peamiselt kortereid kuulama. Eriti rohkesti kasutamist leidis pühadeks reisijatele awatud Tartu Taewaskoja raudtee. Nued ilusad maakohad tõmbasid. Pühadeks algas „Wanemuises" ka suwekontsertide hooaeg, kuid awakontsert luhtus, sest äitsewihma tõttu oli kontserdile tulnud waid 12 inimest.

Jõhwi saab nägusa wallamaja.

Nurgakiwi panek wiperustega.

26. mail pandi Jõhwi walla uuele wallamajale nurgakiwi, millest wõttis osa peaaegu terwe walla rahwas.

Uue wallamaja ehitamine on olnud päewakorral juba ligikaudu paarkümmend aastat. Senine wallamaja osteti 37 a. tagasi ja oli wallale esimeseks wallamajaks. See wallamaja osutus kitsaks. Teiseks ei asu ta walla keskkohas (asub Puru külas). Need põhjused tõidki päewakorrale uue wallamaja ehitamise. Kaua aega oli ehitamisele takistuseks sündsa asukoha leidmine. Lõpuks jäädi peatuma siiski praegusele asukohale, Jõhwi alewi juure, walla kestpunktis. Möödunud aastaks oli ka juba peaaegu kogu ehitussumma koos — 1.500.000 senti. Maja läheb kawandite kohaselt kõige wooderdusega maksma 2 milj. senti.

Nurgakiwi panemise talitus pidi olema kell 2. Kuid kell oli juba üle 4, kui saadi sellega alustada, sest kohale ei jõudnud kohalikku Int.-usu õpetajat. Ta oli sõitnud „Kuljuse kihelkonda". Illukale wanausulistele kiriklikke ja perekondlikke talitusi toimetama. Ootamine tüütas wiimaks apostliku kiriku waimuliku, kes läks minema ja nii toimetaski õnnistamistalituse üks õpetaja. Nagu wiibinud pastor kaebas, juhtunud tema autoga teel wiperus.

Waimuliku talituse järle asetas Jõhwi wallawanem H. Beljäew wasskasti dokumentidega nurgakiwisse. Terwitust ütlesid ümberkaudsete seltside esitajad ja Jõhwi alewiwanem. Terwitustelegramme olid saatnud 1. diwiisi ülem kindral Tõnisson, siseministeerium ja maawalitsuse esimees.

Rahwast wõttis õnnistamistalitusest haruldaselt rohkesti osa.

Abjas mälestati wabadussõjas langenuid.

Teisel suwistepühal oli Abja wallamajas rohkearwulise rahwa osawõtul Abja wallast wabadussõjas langenute mälestustahwli awamine. Meeleolurikas päew algas paraadiga. Kell 15 olid Paluoja turuplatsile riwistatud kohalik kaitseliidu kompanii orkestriga ja seltskondlikud organisatsioonid. Paraadi wõttis wastu kaitseministri esindaja kol. Lõhmus. Järgnes mälestustahwli awamisaktus Abja wallamajas. Waimuliku talituse ja mälestustahwli piihtsemise toimetasid ew.-luteriusu kombe järele Halliste õpetaja Köiw ja ap.-õigeusu kombe järele Nuia preester Allik. Päewakohase kõnega esines kaitseministri esindaja. Terwitusi ütlesid kaitseliidu, tuletõrje, poliitiliste rühmituste, ühistegeliste asutiste esindajad ja koolitegelased.

Õhtul oli kohaliku algkooli ruumes naiskodukaitse poolt korraldatud ühine kooswiibimine, mis möödus ülewas meeleolus. Abja wald on wabadussõjas 17 oma paremat poega kaotanud. Graniidist mälestustahwlile on nende langenud kangelaste nimed raiutud. Mälestustahwel kannab pealkirja: „Au langenuile isamaa eest 1918—1920."

Esimene suwekontsert Haapsalus.

Haapsalus möödusid suwipühad õige waikselt. Esimesel pühal oli esimene orkestriettekanne promenaadi kõlakojas, mida oli kogunud kuulama wõrdlemisi kena kogukene publikut, kuigi ilm oli wiiu ja wahete-wahel tibas wihma.

2. ja 3. püha oma ilusa sooja ilmaga meelitasid inimesi enam linnast wälja ja linn ise oli peaaegu tühi. Kuigi suwitushooaeg weel pole alganud, wõis siin-seal kohata juba suwitajaid.

Korrarikkumisi pühade ajal ette ei tulnud.

Tallinna „miss" Rakweres ei tõmba.

Rakwere Rahwamaja alas hoolitses ist. Tago oma orkestriga kogu pühade jooksul meeleolurikka ajawiite eest. Siia kogunes alati hulgaline kuulajaskond, kuigi rakwerelane eriti ei hooli kõlaistest. Wiimast näitas ta eriti mele kauntari, miss Estonia wastu üles, kes kohaliku wene koguduse lähedalseisjate poolt oli kutsutud siia piduõhtu tõmbejõuks. Kuid pidul wiibisid waid paarkümmend inimest ja laialt reklameeritud õhtusöögil kauntari auks peale seitsme ametliku asjaosalise mitte ühtegi. See oli pidu korraldajatele küll raske õhtu, kuna sadat krooni, mis tuli maksta kauntarile, ei ole praegusel ajal mitte just kerge hankida.

Uuem kirjandus.

Looming nr. 5. Soome kirjanikkude kõlaskäigu puhul on „Loomingu" mai number soome-ilmeliselt koostatud. G. Sutts, A. Oras ja A. Anni awaldawad siin luuletiste tõlkeid Leinolt, Manniselt, Koskenniemilt, Mustapäält ja Kailaselt. Küllaltõtew naiskirjanik Kersti Bergroth on esitatud kolme westega Fr. Tuglase tõlkes, nelst kästitleb üks Tallinnat läbi soomlanna pilgu. Pikema ülewaate kolme Eesti Kirjanikkude liidu wärske aullikme — Järnefelbi, Lehtose ja Koskenniemi toodangust annab A. Anni, kes teisal peatub soome kewadistel kirjandusuudistel.

Selles numbris lõpeb Adsoni draama „Neljast Eesti kuningast", mis juba wõetud teatrite mängukawwa, Gailit esineb katkega oma pikemast jutustisest eestit tantsijana traagilisest esinemisest Pariisis, kuna Mälk kujutab ühe wõistlusromaani kirjutaja kurba saatust. Peale luuletiste (Barbarus, Schütz, Wisnapuu, Talwik, Relman) ja mainitud soome artiklite leidub siin weel rikkalikult teisi artikleid. Antson awaldab seni tundmatuid andmeid J. Oksa elust, Adams puudutab kirjanduse põhikiistmust, kuna prantsuse kirjanduse wiimase aja üldtendentsidest kirjutab R. Birck, noor kirjandusteadlane Straßburgis, kes muide oma wäitekirja teemiks on wõtnud prantsuse kirjanduse mõju eesti kirjandusse.

Franz-Josefi allikawesi

korraldab seedimist,

arstide poolt soovitatud.

Lõuna-Eestis küntakse rukkipõlde.

Lumeseen rikkus oraseid.

Möödunud siigisel jäi Lõuna-Eestis, peamiselt Walga-Wõru-Petserimaal, wihmaste ilmade tõttu rukkikülw hiljaks ja kewadel häwitas lumeseen wiimase orasenatukese. Näiteks Wõrumaal leidub korralikku rukkiorast õige harwa. Läbistades 25-klm. maa-ala, wõis märgata ainult üht talu, mille põllul haljendas rahuldaw rukkioras. Isegi Sõnmerpalu ja Antsla riigimõisades, kus olukord alati parem, tuli üle 30 wakamaa rukkipõldu üles künda. Tartumaal on rukkioraste seisukord rahuldawam, kuid ka siin on põllid tunduwalt kannatanud.

Kuna karta on, et Walga-Wõru-Petserimaa talupidaja sel aastal leiba juurde peab ostma, on korraldus tehtud, et riigi rukkitagawarasid, mis asuwad Lõuna-Eestis, sealt ära ei weeta. Neid hakatakse, kui waja, siigisel miiiima kohalikele põllupidajatele, peamiselt seemneks.

Rukkioraste seisukord Põhja-Eestis on üldiselt rahuloldaw.

Põllutöökoolide waheline wõistlus Kuremaal.

26. juunil korraldatakse Kuremaal üleriiklik põllutöö- ja karjakaswatuskoolide waheline wõistlus weiste hindamistes ja küpsmises. Arwult on see seitsmes wõistlus. Möödunud aasta wõistlustel omandasid rändauhinnad Polli põllutöökooli ja Kuremaa kontrollasjistentide kooli õpilased, kel neid nüüd teistkordselt kaitsta tuleb.

Tartu kingsepp poos end Wasula metsas.

Pühade laupäewal leiti Tartu külje all asuwast Wasula metsast poonud meesterahwas. Poonuks osutus Tartus Meltsiweski tän. 47 elutsenud kingsepp Peeter Engelsberg. Enne kodunt lahkumist on olnud perekonnas tüli, kus P. Engelsberg ähwardanud oma tütart noaga ära tappa.

Aseri murdwaras tabati.

Öö wastu 23. sk. murti sisse Aseris asuwasse postkontori kantselei ruumi, kust ära wiidi tähtsaadetisi 89 kr. wäärtuses. Kohale sõitnud Rakwere krim. ametnikkudel läks korda kindlaks teha, et lühikese aja jooksul Aseris toime pandud murdwargused, nende seas ka Aseri postkontori wargus, on samas elutsewa Heinrich Hintsowi töö. Hintsow arreteeriti ja toimetati Rakwerre, kus peale süü ülestunnistamist 27. sk. wanglasse paigutati. Läbiotsimisel leiti Hintsowi juurest rewolwer, mille pidamiseks tal luba puudus. Ka rewolwer oli warguse teel omandatud. H. on 19 a. wana ja alles hiljuti wabanes Harkust, kus istus murdwarguse eest. Aseris elas ema juures ning tegi puutööd.

Warangu wallawanem läks wanglasse.

23. sk. paigutati Rakwere wanglasse senine Warangu wallawanem Joh. Timm, 41 a. wana. Timm simuleeris mõni aeg tagasi temalt 4000 kr. raha rööwimist, millise asja selgitamisel aga selgus, et Timmil on wallakassas ja piimaühingu ning muudes kassades, kus ta laekahoidja, suured puudujäägid, mis meest sundisid rööwimist simuleerima. Juurdluse tulemusena oli nüüd see, et Timm, kes kord juba wahiall oli ja siis wabanes, 23. sk. uuesti areteeritti ja nüüd juba wangimajja paigutati kohtuwõimude korraldusel. Wallakassas selgunud puudujäät ulatab 2337 kroonini.

„Ei, mam, mitte nii, nagu mina seda mõtlen", wastas ta.

„Ja kuidas siis teie seda mõtlete?" wastas mrs White ja ta häälest kõlas jälle pilge. Ta taipas, et ta oli talle eemaletõukaw naisena, keda wõis puutuda ja armastada — lihtsalt eemaletõukaw.

„Pean nüüd teenima naisi, et ennast elatada, aga iialgi ei wõiks ma oma kehaga puutuda naist, keda pean teenima."

„Aga te ei teeni ju mind. Mu tütar maksab teile palka. Pealegi on see kõrwalise tähtsusega ühe mehe ja naise wahel."

„Ükski naine, kellesse puutun oma ihuga, ei tohi minuga rääkida nii, kui räägite teie, wõi mõtelda minust nii, kui mõtlete teie."

„Aga!..." kogeles mrs White, „ma ju mõtlen teile ... armastusega. Wõi miks panete tähele mu kõnewiisi? See on mul nõnda kombeks."

„Teil, kui naisel, ei ole pisematki austust ühe mehe wastu", wastas tallipoiss.

„Austust! Austust!" hüüdis mrs White. „Olen praegu teel kaotama sedagi austust, mis mulle weel oli jäänud. Ma tean, et wõin armastada üht meest, aga kas see mees wõib armastada ka naist..."

„Ei", wastas Lewis, „ma pole seda wõinud ja kardan, et ei wõi iialgi, seepärast, et ma ei taha. Juba kui mõtlen sellele, on mul häbi."

„Mis te sellega mõtlete?"

„Ei millestki maailmas", wastas mees, „poleks mul nii häbi, kui end lasta pilgata wõi käsutada naisest, nagu neid näen pilkawat ja põlgawat mehi, kellega nad on abielus. Ükski naine ei tohi puutuda mu ihusse ja seda pilgata ja põlata."

„Aga sageli on mehed seda wäärt, et neid pilgatakse ja põlatakse."

„Ei, mitte see mees, ja see naine ei tohi seda, kellesse ma puutun."

„Aga kas teie olete siis nii täiuslik?"

„Ma ei tea. Aga kui ma puutun üht naist oma kehaga, siis pean ma teadma, et ta seda austab, mida ma iialgi ei taha näha põlatuna, mitte iialgi."

„Mida teie ei taha näha põlatuna?"

„Oma ihu. Oma kokkupuutumist naisega."

„Miks nii suur lugupidamine oma ihu wastu!" — Ta waatas ta otsa pilguga täis põlglikku pilget. „Kas usute, et tänapäewal weel keegi naine wõiks olla teile alandlik ori?" küsis ta siis terawalt. Aga mees waatas ta otsa külmalt ja äraitlewalt.

„Mehe ja naise wahel on küsimus ainult andmisest ja wõtmisest, ja tõsine mees ei ootagi, et teda alati alandlikult jumaldatakse."

Ta waatas naist salaja ja eemalt, siis ta pööras hobuse maanteele ja ratsutas eeli minema, jättes ta oma asjaks, kas ta talle järgis wõi mitte. Mrs White ratsutas talle silmnäos järgi ning mõtles: „Waata päkapikumeest! Ise tallipoiss, ning usub, et ta wõib käsutada üht naist."

Ta oli temasse armunud. Aga ta uskus, et Lewis oli armunud ka temasse. Ta aimas seda ta lõbusast meeleolust ja saladuslikust kõneannist, mis puhkes nii äkitselt. Kuid ta ei tahtnud teda füüsiliselt enda ligi lasta. Nagu kaktus oli ta, ligipääsematu ja teraw ning walwas oma „ihu" ta puutumise eest, nagu oleks see puutumine surmaw haawamine ta imewäärsele „ihule."

Milline wäike naljamehike!

Ratsutagu ta ees.

Küll ta ootab teda kuskil iälle.

Ja ta ootas teda lähema küla sissekäigul, nägu

...maja.

...ga.
...oli juba üle 4, kui
...da, sest kohale et
...lut.-usu õpetajat.
...luse kihelkonda".
...ele kirikukke ja pe-
...oimetama. Dota-
...s apostliku kiriku
...s minema ja nii
...setalituse üks õpe-
...ud pastor kaebas,
...ja teel wiperus.
... järele asetas Jõh-
... Beljäew waskkasti
...kiwisse. Terwitust
...e seltside esitajad
...em. Terwitustele-
...ud 1. diwiisi ülem
...siseministeerium ja
...
...õnnistamistalitusest
...osa.

...allikavesi
...seedimist,
soovita'ud.

...s küntakse
...põlde.
...kus oraseid.
... jäi Lõuna-Eestis,
... Wõru-Petserimaal,
...tu rukkikülw hil-
...itas lumeseen wii-
... Näiteks Wõrumaal
...ukkiorast õige har-
...lm. maa-ala, wõis
... talu, mille põllul
... rukkioras. Isegi
...tsla riigimõisades,
...rem, tuli üle 30
... üles künda. Tar-
...te seisukord rahul-
... on põllud tundu-
...
... et Walga-Wõru-
...a sel aastal leiba
... on korraldus teh-
...warasid, mis asu-
...ealt ära ei weeta.
...waja, sügisel müü-
...idajatele, peami-
...
...kord Põhja-Eestis
...w.

...lide wahe-
... Kuremaal.
...datakse Kuremaal
...ja karjakaswatus-
...istlus welste hin-
...s. Arwult on see
... Möödunud aasta
...sid rändauhinnad
... Kuremaa kont-
... õpilased, kel neid
...itsta tuleb.

...p poos end
...metsas.
...iti Tartu külje all
...st poonud meeste-
...s Tartus Meltsi-
...d kingsepp Peeter
...nt lahkumist on ol-
...s P. Engelsberg äh-
...oaga ära tappa.

...ras tabati.
...urti sisse Aseris
...tselei ruumi, kust
... 89 kr. wäärtuses.
... krim. ametnikkudel
..., et lühikese aja
...andud murdwargu-
... postkontori wargus,
...rich Hintsowi töö.
...oimetati Rakwerre,
...nistamist 27. skp.
... Läbiotsimisel leiti
...er, mille pidamiseks
...wolwer oli warguse
...9 a. wana ja alles
..., kus istus murd-
...s ema juures ning

...allawunem
...glasse.
...were wanglasse se-
...nem Joh. Timm,
...eeris mõni aeg ta-
...a rööwimist, milli-
... selgus, et Timmil
...ühingu ning muu-
...ekahoidja, suured
...sundisid rööwimist
... tulemusena oli
... kord juba wahiall
...skp. uuesti aretee-
...imajja paigutati
... Wallakassas sel-
...2337 kroonini.

Ema jättis lapsed maha.

10 kroonist ei jatku perekonna toitmiseks. — Linna hoolealuse meeleheitlik samm.

Kolmandal pühal kuulsid möödakäijad Nõmmel, Wabaduspuiesteel nr. 22 majas linna hoolealuse Selma Wichmanni korteris laste nuttu. Kui üks Wichmanni tuttawatest selle peale Wichmanni korterisse läks, leidis ta lapsed, kellest üks 7-kuine ja teine ligi kolme-aastane, omapead kodus. Küsimise peale, kuhu läks ema, ei teadnud kolme-aastane laps midagi seletada.

Laual oli kiri, milles laste ema teatab headele inimestele, et ta jätab lapsed maha ja ei tule enam kunagi nende juure tagasi. Põhjuseks olla aineline puudus, sest puududa teenistus ja 10-kroonisest toetusest, mis linn talle lastekaswatamiseks maksab, ei jätku laste ülalpidamiseks.

Politsei korraldusel saadeti wäiksem laps rinnalastekodusse, kuna wanema lapsukese wõttis Wichmanni tuttaw ajutiselt oma hoole alla.

Meelekibedus ametiühisustes.

Gildide waranduste saatuse otsustamisel. Sotside lubadused ja selle tulemused.

Enne pühi tulid walitsuselaua taga jagamisele endiste gildide warandused. Pikal tänawal asuw tehnikumi maja langes kaub.-tööstuskojale. See samm on ajanud aga meie ametiühinglased, kelle seas mitmedki endised tsunftimeistrid, ärewusse, sest nad pidasid loomulikuks, et jagamise juures neid ei unustata. Pidasid nad ju ametiühinguid gildide otsekohesteks pärijaiks. Ärewus on seda suurem, et sotsialistide juhtiwad tegelased, kes töölisühingute keskliidus juhtiwat osa mängiwad, on juba aastaid ametiühinguid lohutanud, et neist warandustest saawad nad tingimata oma osa. Et oma sõnadele tõsisemat ilmet anda, siis töötati juba A. Rei walitsuse ajal seaduseelnõu wälja, mille järele pidid ametiühingud saama endile gildi maja Pikal tänawal. See seaduseelnõu kadus kalewi alla.

Kui roheline-punane walitsus teoks sai, siis seletasid juhid, et see samm on tarwilik töölistele tähtsate seaduste läbiwiimiseks, milleks muuseas on gildide maja andmine ametiühingule. Kinnitati koguni, et seaduse läbiwiimine riigikogus olewat kogumeeste poolt kokkuleppe alusel lubatud. Et töölised kahtipidi mõtlema ei hakkaks, siis kinnitati seda weel aprillis ametühingute kongressil keskliidu sekretäri K. Musta poolt. Samuti aruandes Amsterdami tehti see teatawaks, et näidata, kui kasulik on Eesti töölistele sotside istumine koos kogumeestega.

Nüüd, kus jagamiskawa selge, ei mõista töölised enam midagi öelda. Neile on ilmne, et ponks, millega neid aastaid meelitatud, nüüd teistele on suhu pistetud.

Tööliste ringides arwatakse gi, et sotsid suuremad ruumid lasksid sihilikult käest ära minna, sest käputäit inimesi tillukeste büroode ümber on kergem panna oma pilli järele tantsima, kui suuri tööliste hulki, mis oleks ehk awarate ruumide puhul ühingute ümber kogunud.

Kultuurautonoomia Wene wähemusrahwusele.

Wenelased ise peawad selle teostamist kalliks.

Seni on Eesti kaugeleulatuwat kultuurautonoomia seadust ära kasutanud ainult saksa ja juudi wähemusrahwused ning omale loonud kultuuromawalitsused, kuna meie suurem wähemusrahwus — wenelased, pole seni weel asunud kultuurautonoomia teostamisele. Alles nüüd on kuuldawale tulnud esimesed hääled kultuurautonoomia nõutamise üle ka wene wähemusrahwusel. Nii peeti pühade laupäewal Tallinnas wene oragnisatsioonide esindajate koosolekut, kus arutati kultuur-omawalitsuse loomise wõimalusi. Üldiselt olid koosolejad selle üle kaunis pessimistlikus arwamises. Nimelt awaldati kahtlusi, et kas läheb wenelastel korda kokku saada tarwilikku häältearwu, mida seadus ette näeb kultuurnõukogu walimiste komitee moodustamiseks; seadus nõuab siin wähemalt poolte teatud wähemusrahwusse kuuluwate hääleõiguslikkude kodanikkude osawõtmist wastawast algatusest. Teiseks — kas läheb korda kaasa tõmmata kultuurnõukogu walimistele wähemalt 50 protsenti wenelastest. Ning kolmandaks — kas ei ole mitte põhjendatud kartus, et wene wähemusrahwuse kultuurnõukogu waimline tasapind ei saa olema kuigi kõrge, sest enamus wenelastest on madalaharidusega talupojad. Ka arwati, et kultuur-omawalitsuse sisseseadmine kaunis suurte rahaliste raskustega ühenduses on.

Kõik need kartused leiti tõsist tähelepanu wääriwat, kuid waatamata sellele waliti siiski komitee, kes peab pikkamööda hakkama ettewalmistama kultuurautonoomia nõutamist wene wähemusrahwusele.

Põllutöökoolide juhatajad nõupidamisele.

5. ja 6. juuniks on põllutöökoolide juhatajad kutsutud põllutööministeeriumi nõupidamisele, et ühiselt mõtteid wahetada möödunud õppeaastal saawutatud töö tulemuste kohta. Samuti wõetakse nõupidamisel lähemale kaalumisele uue õppeaasta tegewuskawa ja need muudatused, milliseid toob uus põllumajanduse kutseharidusse seadus.

„Talwepalee loomulikul kujul".

W. Säkk.

Mu ema armastas jutustada üht anekdooti tema neiupõlwest. Wanas Peterburis juhtunud kord järgmine lugu: keegi nupukas mees püstitanud Talwepalee ette wäikese onni, pannud selle ukse ette ühe mehe, kes iga paari minuti tagant hüüdnud: „Talwepalee loomulikul kujul, ainult 5 kopikat, tulge ja waadake!"

Warsti kogunud sinna rahwamurd. Igaüks tahtnud näha Talwepaleed loomulikul kujul. Wanamehe kassa täitus warsti waskest wiiekopikalistega. Need, kes olid käinud sees, tulid wälja naeratus huulil ja kui neilt küsiti, kas oli huwitaw, wastasid nad: „Eks teie ise näe!"

Kuidas nägi aga wälja see „Talwepalee" loomulikul kujul? — putka paleepoolses seinas oli lihtsalt tehtud wäike harilik aken ja uudishimulistele pakuti nautida waadet Talwepaleele. Petmisest ei wõinud juttugi olla, sest pakuti ju näidata Talwepaleed loomulikul kujul, mida ka tõepoolest tehti.

Mees ajas nõnda paari päewa jooksul oma äri — need, kes sees käinud, toetasid teda oma waikimisega, tahtes teistele ka nalja teha.

See nali tuli mulle meelde, kui käisin täna waatamas näitust „Moodne korter". 50 sendi eest nägin: kaks woodit, üks riidekapp, üks wann, üks W. C., 5 allumiiniumist kastrulli, 2—3 tolmuimejat (hankisin endale ka ühe paari aasta eest, pooletera peale kellegi tuttawaga ja sest saadik pean wõitlust teenijaga, kes teda ei salli silmaotsaski: selle wurin käiwat ta närwide peale ja tal olewat palju lihtsam ja armsam wiia walbad rõdule ja neid seal kenasti wälja kloppida); siis weel — üks kohwimasin, üks jääkapp, paar kirjutuslauda tindipotiga jne., ning pidin seda kõike koondama omas ettekujutuses „moodsaks korteriks", mida wõiksin ju sama eduga teha, jalutades maksuta mööda tänawaid ja silmitsedes mööbli- ja söögiriistade kaupluste aknaid, kus ühe kristalltindipoti asemel oleks mul walida wiie wõi kuue hulgast ning ühe kohwimasina asemel — terwe seeria hulgast, igas suuruses.

Publikut rohkesti, waatamata esmaspäewasele päewale, ja nagu meie „pai-publik" kunagi, imetletakse tagasihoidlikult neid tawalisi laudu-toole ning minnakse ära õnnelikuna, et käinud näitusel.

Kõwa reklaami seletuste abil tehakse näitusel Zelotex'i papile, mis walmistatud mingisugusest eksootilisest materjalist ja sellepärast iseäralikult hästi kõlbawat wist meie korterite mugawuse ja soojuse tõstmiseks. Mu peremees on oma maja juba minewal suwel „Zelotex'inud" põrandast laeni, kuulsin siis igapäew kiidulaulu Zelotex'i imetegudest ja lõppeks tõsteti mulle nende imede arwel korteriüüri. Nii et see mind enam ei huwita.

Kuid ma oleks ebaõiglane, kui ei nimetaks üht momenti, mis tekitas minuski mugawuse tunde — see oli siis, kui nägin kodumaa lõhnaõlisid ja seepe: tunneks end tõesti wäga mugawana omas magamistoas, kui naise tualettlaualt kaoksid kõik need Coty'd ja Houbigant'id, mis teewad nii sügawa augu mu igakuulisesse büdshetti ning kui sinna ilmuks need Florad. ja Ephag', millest siin terwe hunnik.

Mootoriga lainetel.

Ameerika supelrandades harrastatakse surfingit, „lainetel ratsutamist", mis seisab selles, et seistes kahel lauatükil, milliste külge kinnitatakse ohjad, lastakse end lainetel kanda. Nüüd on ka surfingi harrastajad leiutanud uue ning kiirema edasiliikumiswõimaluse mootori abil, mis kinnitatakse laudade külge.

Tallinnast.

Eriklassid nõrkadele õpilastele.

Tallinna kooliwalitsus korraldas linna algkoolides ankeedi nõrga edasijõudmisega õpilaste kohta. Ankeetlehtedele wõeti weel teateid õpilase warema edasijõudmise ja koduse olukorra kohta, samuti erilised kalduwused ja edasijõudmine käsitöös.

Ankeetlehtede järgi selgub, et Tallinnas on 27 algkooli peale kokku 318 õpilast, kes teistega koolitöös sammu pidada ei jõua. Kooliwalitsus wõtab kaalumisele sügisel eriklasside awamise nõrkadele õpilastele.

Nõrkade õpilaste registrisse pole wõetud neid, kes küll õppida wõiwad, kuid on ulakad ja halbade kalduwustega.

Noorte õpetajate konwerents

peeti kolmandal pühal pedagoogiumis.

Esimene noorte õpetajate konwerents peeti wiimasel nelipühi päewal Tallinna pedagoogiumi ruumes. Koos oli üle 70 seminari lõpetaja Haapsalu, Tartu ja Rakwere seminaridest ja Tallinna pedagoogiumist. Konwerentsi korraldajaks oli õpetajate liit. Peeti rida Sudet saabub neljapäewal Tallinna ja nende järgi ühine lõuna.

Meeleolu oli kogu päewa kestel õige elaw. Noored õpetajad näiwad olewat õige optimistlikud tulewiku suhtes ja ei teegi neile suurt peawalu asjaolu, et wabu kohti leidub sügisel waid osale neist.

Haapsalu kala Tallinnas

Kolmapäewal oli Tallinna kalasadamas 17 kalapaati, neist 5 Haapsalust. Haapsalu paadid tõid umbes 3000 kilogrammi wärsket kala, teised paadid kokku ka sama palju. Räime hind oli rannas 7 ja kilu kilogrammi hind 8 senti.

Öövalwe apteekides.

Neljapäewal wastu reedet.

R. Georgini apteek, Wiru tän. nr. 15. Tel. 29-09. W. Kuiki apteek, Liiwalaia tän. nr. 84. Tel. 28-64. R. Lehberti ja K. Schneideri apteek. Apeegi tän. Tel. 21-65. A. Puksowi apteek, Koldu tän. nr. 36. J. Wolffi apteek, W. Kalamaja tän. nr. 10. Tel. 15-74.

Langenud kalewlaste omastele.

Kõiki wabadussõjas langenute kalewlaste omakseid, kes ei ole endast weel teatanud, palutakse ilmuda „Kalewi büroosse, Gonsiori tn. 4, kalewlaste mälestussamba awamise pidustuste kutsete järgi. Kutseid antakse wälja igal äripäewal kella 2—6-ni p. l. Ühtlasi palutakse teatada neid omakseid, kelle lähedased maetud kalewlaste kalmistule.

Wiimane tõus tööbörsil.

27. mail oli Tallinna tööbörsil registreeritud 329 töötut meest ja 360 naist — kokku 695 töötatöölist. Kõige wäiksem töötute arw käesolewal aastal oli 16. mail — ainult 392 inimest. Mullu oli 27. mail tööbörsil 919 töötatöölist registreeritud.

Praegune wäike tõus tööbörsil on tingitud hädaabitööde lõppemisest. Peale pühi on oodata töötute arwu kiiret kahanemist, kuna töölised hakkawad juba walguma maale tööd otsima.

„Kaswatus" hasomini häälekandjaks.

Haridus-sotsiaalministeeriumi ja õpetajate liidu wahel on saawutatud kokkulepe, mille järgi hasomin hakkab edaspidi awaldama oma hariduslisi teateid, korraldusi ja ringkirju liidu aegkirjas „Kaswatuses." Asutustele ja koolidele saadetakse need teated endises korras edasi kätte.

Haridus-sotsiaalminister Hünerson kawatses samal ajal ministeeriumi enda häälekandjat wälja andma hakata. Rahapuudusel ei saadud seda teostada. Kuna walitsus „Kaswatusele" niikuinii toetust maksab, tehti teadete awaldamiseks ametlik kokkulepe.

Noorte naiste suwikursus Udrias.

16. kuni 22. juunini korraldatakse tänawu kristliku noorte naisühingu liigetele Udrias suwikool. See oleks esimene katse sel alal. Suwikool oleks kaheastmeline; esimene kursus wiiunud tegelastele ja teine noorematele ja ühingu töös uutele tegelastele. Suwikooli üldine juhtmõte on: „Kristuse isik kui juhi eeskuju." Sellele teemile on awaldanud nõusoleku kõneleda prof. W. Gruehn, Tartu ja Berliini ülikoolidest. Üldse on ette nähtud kuus loengut ühes diskussioonidega. Piiblitööd juhiwad õp. F. Jürgenson ja prl. Margarete Põld. „Rühmatöö meetodite" üle loeb esimesele rühmale arwatawasti Riia ühingu Ameerika sekretär Miß Marion Hamlen, kes hiljuti jõudis tagasi Riiga peale aastase wiibimise Ameerika ülikooli kursustel.

Kursuse lõpul korraldatakse osawõtjaile Waiwara kirikus jumalateenistus ühise armulauaga.

Toiduainete hinnad siseturul.

Tallinna turu ülewaade kesknädalal, 27. mail.

Nagu pühade järele harilikult oli ka täna turul tegewus õige loid. Oli wähe kaupa ja ka ostjaid. Taluinimesi ei lase tulla kibedasti käsil olew põllu- ja külwitöö. Kaubaturg oli siiski wõrdlemisi elaw.

Lihat Terwete loomade wiisi müües tapetud sead 50—63 s. kilo, wasikad 40—60, sarwloomad 37—60, lambad 70—80 s. kilo. Wälkjel wiisil ostes sealiha 50—85, loomaliha 40—80, wasikaliha 45—65, lambaliha 85—95 s. kilo.

Kanamunad suuruse järele 7—9 senti paar.

Kalad: Wärsked räimed 8—10 senti kilo, kilud 15, ahwenad 25, haugid 40—50, lestad 30, latikad 30—60, wimmad 40—50, kohad 60—80, kiisad 10, siiad 75, lõhed 125—150, angerjad 220—250 s. kilo.

Aia-juurwili: tänawused, wärsked kurgid 10—50 s. tükk; tomatid 400—500 s. kilo; salat ja spinat 40—60 s., rabarber 6—7 s., sparglid 75—90 senti 400 grammi, redised 8—12 senti kimp.

Hapud kapsad 30—35 s. kilo; hapud kurgid 5—10 s. tükk. porgandid 20—25, peedid 15—20, kaalid 12—15 s. kilo; kartulid 50 s. mõõt, 4—5 s. liiter.

Kuremarjad 20—25 senti liiter. — Seened 50—130 s. liiter.

„Estonia" teatri raamatuköitja juubel.

Reedel pühitseb „Estonia" teatri raamatuköitja Oskar Rekkaro oma 75. sünnipäewa, ühtlasi ka oma kutsetegewuse 60 aasta juubelit. Õppinud Tallinnas omal ajal hästi tuntud raamatuköitja Hugo Dinesi juures, asus tänane juubilar 1871. aastal wäljaõppinud köitjana tööle, mida sest ajast peale kuni tänapäewani on teinud wahetpidamata. Omaaegses krepostijaoskonnas tutwus temaga kadunud J. Linnamägi, kelle soowitusel 1910. aastal astus raamatuköitjana ametisse „Estonia" teatrisse. „Estonias" armastatakse ja austatakse O. Rekkarot kui kohusetundlikku ja töökat meest, kes oma kõrgest east ja igaaastaga kaswanud töökoormast hoolimata (R. hoole alla kuulub peale raamatuköite töö ka teatri suure ja järjest suureneva raamatukogu tegelik korraldamine) oma ülesannetega laitmatult on toime tulnud.

Saksa tanklaewa äpardus merel.

Wiimasel nelipühal jõudis Tallinna Saksa tanklaew „Petrolea". Laewa oodati Tallinna juba enne pühi, kuid ta wiibis teadmata põhjusel. Tallinna jõudes selgus, et laewal merel mootor rikke läinud ning ta tigusammul edasi liikunud wäikeste hädapurjede abil. „Petrolea" tõi Tallinna õlisid ning nahwtat. Sama „Petrolea" istus kord meie rannas madalikul kinni ning remonteeriti hiljem Tallinna dokis.

Linnaöömajaline tabati salakaubaga.

Pühade ajal tabas tolliametnik Tallinna sadamas kellegi isiku, kelle taskud kaunis punnis olid. Küsimise peale, mis mehel taskus, wastas ta, et tubakas ning andis wälja 8 pakki Hollandi „Dobbelmann" tubakat. Tubaka olla ta ostnud sadamas kellelegi tundmatu mehelt. Tabatu isiku elukoht on linnaöömajas.

Kirikumehed pidasid pühi.

Tallinna sinod jäi pidamata.

Tallinna praostkonna sinod nelipühi wiimasel pühal jäi kwoorumi puudusel pidamata. Oli kokku tulnud ainult praost kolme kirikuõpetajaga, üksainus köster ja wiis koguduste saadikut. Päewakorras seisid aruanded praostilt, sise- ja wälismisjonist ning praost Kapi ülewaade kiriku ja koguduse wahekorrast. Sinodi koosolek lükati edasi teisip. 2. juuni peale kl. 6 p. l.

„Estonia" teater.

Täna „Poliitika."

Mahner-Monsi naljamäng antakse täna alandatud hindadega. Kaastegewad: Netty Pinna, Betty Kuuskman, Meta Luts, P. Pinna, A. Üksip, H. Paris, S. Lipp, H. Laur, A. Johanson j.t.

Nikolska wiimane balletiõhtu.

Homme Nikolska, Drosdoffi ja Bonifacio teine balletiõhtu, mis jääb sedapuhku ka wiimaseks. Huwitaw ja mitmekesine kawa. Saadab „Estonia" orkester Raim. Kulli juhatusel ja gitarrel Antonio Roca.

Nõmmelt.

„Nõmme Elu" lõpetab ilmumise.

Nõmmel ilmuwast kahest ajalehest teatab „Nõmme Elu" oma wiimases numbris, et tähendatud leht lõpetab ilmumise.

Õnnetused ja kuritööd

Raske õnnetus jalgratturiga.

Nõmme tee hädaohud.

Kolmandal pühal toodi Tallinna Greifenhageni haigemajja rawitsemisele Arwed Kurel, 21 aastat wana. Tal oli parem säärelu katki. Kureli seletuse järele jäänud ta teel linnast Nõmmele, S. Pärnu mnt. wastu sõitwa auto nr. 416 alla. Auto, mis sõitnud walesuunas, paiskanud Kureli koos jalgrattaga kraawi. Arst tunnistas wigastuse raskeks. Kurel nõuab autojuhilt rawimiskulude ja jalgratta wäärtuse tasumist.

Leiwategija peksis naist. Nõmmel, S.-Pärnu maanteel nr. 263 elutsewa leiwategija Artemi Jerjase peale tehti protokoll naise peksmise pärast. Jerjas lõi naisel nina katki.

Koer pures. Nõmmel, Kodu t. nr. 1 elutsew Amanda Michelsonile tungis Harku t. nr. 43 majaomaniku koer kallale ja kiskus tal kleidi ja mantli katki.

Pillimehe äpardus. Jakob Nuumi peale tehti protokoll lõõtsapilli mängimise pärast awalikus kohas.

Warguste register. Konstantin Smirnowil warastati tollimajas laualaekast hõbe paberossitoos. Kahju hindab Smirnow 20 krooni peale. Eduard Wörkil warastati Kompassi tänawal nr. 10 maja õuele jäetud autost tööriistu 25 krooni wäärtuses. Ella Lahkel warastati Terase t. nr. 6 majas lukustatud kastist 13 krooni raha. Jüri Krügeril warastati Walksel t. nr. 13 majas lukustatud keldrist mitmesugust kraami kokku 30 krooni wäärtuses. Friedrich Fulkanil warastati sadamas aurik „Liina" masinaruumis kapist pintsak ja püksid. Kahju 31 krooni. Richard Wahusal warastati Tondi t. nr. 5-b majas korterist raha ja saapapealsed. Kahju 42 krooni. Johannes Wuksil warastati Roosi t. nr. 2 majas korterist riiet 50 krooni wäärtuses. Wilma Adleril warastati Jaani kiriku käärkambrist rätiku 20 krooni wäärtuses. Karl Kõwerikul warastati Jakobi t. nr. 37 maja ees tänawalt aknaklaasi. Julius Lindweril warastati Kristiine t. nr. 14 korterist ukse katkimurdmise teel 17 grammofoniplaati. Kahju 56 krooni. Nõmmel, Pikk t. nr. 7 elutsewal Juljus Ilmbergil warastati 20 krooni raha. Süüdistab warguses oma õemeest, kes ööbinud Ilmbergi korteris. August Kütneril warastati Weizenbergi tän. „Mehaanikute klubi" ukse eest jalgratas. Kahju 80 krooni. Salme Kasteinil warastati Liise t. nr. 14 majas sall ja särk. Aleksei Gorbatschewil warastati Rae wallas, Topi talus rohuaiast lilli 30 krooni wäärtuses. Karl Amosel warastati S.-Tartu maanteel nr. 19 maja õuelt pintsakutaskust 11 krooni raha. Natalie Albakil warastati Tina t. nr. 16 maja juurest pesukööglist 2 särki. Johannes Soasepal warastati Koidu t. nr. 3 maja ehituse juurest tööriistu 9 krooni wäärtuses.

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk.
Wastutaw toimetaja T. Tomp.

N.M.K.Ü.

N. M. K. Ü. Hariduse osakond
Lai tän. 1, Tallinnas.

KOLMEKUULISED

INGLISE KEELE

SUVEKURSUSED.

Algus 28. mail. Tunnid kaks korda nädalas. Grupid algajaile ja edasijõudnuile.
Lähemad teated ja registreerimine ühingu büroos igal äripäeval kella 9 hom. — 9 õht., tel. 12-15.

Tallinna linnavalitsuse hoolekandeosakond vajab käesoleva aasta suveks lastekolooniaile

2 juhatajat, 2 õde, 2 pereema ja kasvatajaid.

Tempelmaksustatud palved saata kuni 3. juunini k. a. hoolekandeosakonna nimel, Vabaduspuiestee nr. 4.

VEETEEDE VALITSUS

annab kinnisel võistluspakkumisel välja kuni 2. veebr. 1920 a.

Eesti vetes uppunud varanduste päästetööd

Kinnipitseeritud pakkumised, varustatud 50 sendilise tempelmargiga, ära anda Veeteede Valitsuse kantseleisse, tuba 31, kuni 4. juunini s. a. kell 10.

Lähemaid teateid tingimuste kohta antakse igal äripäeval Veeteede Valitsuses, Tallinnas, V. Sadama tänav 21, tuba 19, kella 10—13.

Veeteede Valitsus.

HUVIREISIDE HOOAJAL

soovitame igale noorele ja vanale paratamata tarvilikke raamatuid:

J. Parijõgi. **Kevad kutsub.** Reisimälestusi Muhu- ja Saaremaalt hulga piltidega. 1 kr. — s.
J. Parijõgi. **Soome.** Reisiveste hõimurahva maalt. Raamat sisaldab vaimustavaid kujutusi kaljuselt tuhatjärve maalt. — „ 75 „
G. Vilberg. **Kodumaal rännates I.** 1 „ — „
V. Ridala. **Ringi mööda kodumaad.** — „ 50 „
Tartu linna plaan. Mitmevärviline. Ühes linnajagude, tähtsamate riigi- ja eraasutustega ning majade nr. ülestähendamisega. — „ 35 „
Seesama plaan ühes juhiga, tänavate nimestikuga ja lühikese ajaloolise ülevaatega. — „ 45 „
Haapsalu tervismuda ja merekuurort. Tutvustaja 13 pilt. — „ 45 „
Kuresaare tervismuda ja merekuurort Saaremaal. Tutvustaja 19 pilt. — „ 45 „
E. Rosenberg. **Viru suvitusrand.** Tutvustaja 32 pilt. 2 kaart. — „ 60 „
V. Silla. **Rändur Eestis.** 50 marschruuti läbi Eesti. Maakaart — linnade plaanid — 70 pilti. 2 „ — „
H. Anso. **Õppereiside juht.** 1 „ — „
J. Prümmel. **Eesti kuurordid.** Koguteos Eesti tervismuda linnadest ja suvituskohtadest. 50 pilti ja plaanid. 2 „ 80 „
J. Prümmel. **Haapsalu.** — „ 80 „
„ **Kuresaar.** — „ 80 „
„ **Pärnu.** — „ 70 „
„ **Põhja-Eesti rannik.** — „ 80 „
Pärnu supelusalmanak. — „ 50 „
Pirita rand. Ülevaade Pirita, Kose, Kallaste ja Merivälja ajalinnadest. — „ 40 „

K-Ü. RAHVAÜLIKOOL'i raamatukauplused Tallinnas,
Harju tänav 48 ja Jaani tänav 6.

Kes raamatute hinna rahas või markides ette saadab, sellele saadetakse raamatud äri kulul postiga kätte.

„WABA MAA“
on müügil igas raudteejaamas.

Toiduainete katteks

Spezial-Cellophan

läbipaistev kui klaas, sitke ja painduv, ei karda niiskust ega soojust, valge ja värviline.

Müük suurel ja väiksel arvul. Müük suurel ja väiksel arvul

K-Ü. Rahvaülikooli kauplused
Harju tän. 48, omas majas Jaani tän. 6, pangamajas

Estonia teater.

Neljap. 28. mail kell 8 õht.
12. korda
alandatud hindadega

„Poliitika“

H. Mahner-Monsi naljamäng 3 v. eel- ja järelmänguga.
Pääsetähed kr. 1.— kuni 10 s.

Reedel, 29. mail kell 8 õht.
Kuulsa Praaha Ooperi priimaballeriini **E. Nikolska**, Pariisi Ooperi esitantsija **A. Drosdoff'i** ja Madridi ooperi ballettmeistri **Bonifacio** teine ning viimane

balletiõhtu.
Tälesti uus eeskava.
Kaastegevad: Estonia ooperi orkester **R. Kulli** juhatusel ja **Antonio Roca** (gitarr)
Pääsetähed Kr. 350—50 s.

Helsingi ühing „Brage“
Laupäeval, 30. mail s. a.
N. M. K. Ü. ruumes Lai t. 1.

„Brage“ õhtu

Kavas:
Ühing **„Brage“** segakoori laulud E. Johnssoni juhatusel;
Soololaul ja viiulisoolod;
Soomemaa-rootsi, taani ja rootsi rahvatantsud — **„Brage“** trupi ettekandel.
Algus kell ½9 õhtul.
Pääsetähed à 75 s. ja 1 kr.

Vastutav korraldaja Ülemaalise Eesti Noorsoo Ühenduse Tallinna osakond.

daami riietus

peab sobima õrna kevadeõhuga!
Kodumaa riidevabrikute saaduste-kogu on täiendatud paljude uute

1931. a.

ilusate, moodsate mustritega. Kodumaa ühendatud riidevabrikute kaup on kestev, pesu- ja värvikindel — hinnalt aga odavam kui kahtlase päritoluga välismaa riie. Müügil üle maa kõikides paremates riidekauplustes.

A-S. KREENBALT.

ETA

Praegu on õige aeg „Waba Maa'd“ tellida 1. juunist

Äriruum

välja üürida Jegorovi majas, Pikal t. 12. Järele küs. Jegorovi ärist, Raekojaplatsil 18, kl. 4—5.

Väga korras

maja

kohe **müüa**

Tallinnas, südalinna piirkonnas, vesi ja elekter sees, tööstuseraioonis, 3300 □ siilda suuruse krundiga. Ligemaid teateid Heina t. 23, k. 1. tel. 21-34.

Teie valmistate terveks suveks lastele rõõmu

kui ostate neile liivaga mängimiseks

puust nägusad liivavormikesed ja peekrid komplektkorvikestes

K-Ü. RAHVAÜLIKOOLI kaupluses
Tallinnas, Harju t. 48, omas majas

„Waba Maa“, „Esmaspäeva“ ja „Rahvalehe“

üksikuid numbreid müüb **TÜRIL, Viljandi tn. 8, pr. Limbergi kauplus.** Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine talituse hindadega.

Kas olete juba tellinud?!

Perekonnaleht

on sõber igas majas.

24 suurt lehekülge värvitrükis.
Põnevad romaanid ja **haaravad jutud.**
Hinnaodavus teeb „Perekonnalehe“ igaühele kättesaadavaks. Üksiknumber 10 senti. Postiga kolmeks kuuks 1 kr. 30 s. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Saada igalt lehemüüjalt. Õige aeg tellida.

E. P. R. ja kindr. Laidoneri

SANATOORIUM HAAPSALUS

võtab 1. juunist kuni 1. sept. ka erahaigeid vastu.
Tasu incl. mudavannid, massaash, etc. 85—90 krooni, või vannideta 55—60 krooni kuus.
Sanatooriumi juhatus.

Dr. Aug. Weltmann
Laste- ja sisehaigused.
Tehnika t. 14, telef. 428-95.
Kõnetund 5—6 p. l.

Tagasi jõudnud
Dr. M. Kolomoitsew
Naha-, põle- ja suguhaigused.
Viru tän. 6, tel. 17-40.
Kõnet. 10—1 ja 5—8, pühap. kella 11—12.

Elan nüüd
Pikk tän. 14 Tel. 428-91.
Hambaarst
H. Tschapkovsky
Vastuvõtm. 9—2 ja 4—7.
Kunsthambad.

Naiskodukaitse
Tori jaoskond vajab suvelasteaiale kutsega
Juhatajat-õpetajat.
Sooviavaldused saata Naiskodukaitse Tori jaoskonnale — Toris ühes lühikese elulookirjeldusega. Palkamine on 31. mail s. a. kell 12 Kaitseliidu kodus Toris. Isiklik ilmumine soovitav.

Iga naine ja neiu
peab omale muretsema Dr. Maria Jürisson-Kleitsman'i
Raamat emale
lapse tervise eest hoolitsemiseks.
Hind 1 kr. 50 s.
K-Ü. RAHVAULIKOOLI
raamatukaupl. Tallinnas, Harju t. 48 ja Jaani t. 6.
Kes raamatu hinna rahas või markides ette saadab, sellele saadetakse raamat äri kulul postiga kätte.

Karjast

tarvis maale, poissi, tüdrukut või vanemat inimest. Kaubelda Klaasingi tän. 11, Pajusoni kauplus, 28. mail kella 2—3.

Head savipõhjaga
maad müüa,
aiaäriks või ehituskruntideks. Südalinna piirkonnas 2200 □ siilda. Ligemalt Heina tän. 23, kr. 1.

TEADAANNE.

Narva linnavalitsus teatab, et

Narva—Narva-Jõesuu

vahelisel teel saab sillutustööde tõttu
Surnuaia tänav
liikumiseks suletud,
arvates 28. maist kuni 1. juulini.

Autodel tuleb sõitudel Narva-Jõesuusse kasutada Meriküla teed.

Linnavalitsus.

O/Ü. WABA MAA
TRÜKIKODA
Pikk tänav 54/58,
kõnetr. 6-67, Tallinn.

NIMEKAARTE,
PIDUKUTSEID,
ARUANDEID,
KIRJAPLANKE,
MÜÜRILEHTI

ja muid trükitöid valmistatakse kiirelt, maitsekalt ja odavalt.
Tellimiste täitmine ka postiteel